శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము

(లేక శ్రీరామకృష్ణ జీవిత చరిత్ర)

అనువాదకులు :

కీ. శే. వెదురుమూడి కృష్ణారావుపంతులుగారు, బి. ఏ; శ్రీ కంచుకూరు మల్లికార్జునంగారు, బి. ఏ.

ప్రశస్తమైన వస్తువు, అకలంకమైన జీవితము, లోకోత్తరమైన సందేశము. దేహమును పులకరింపజేయు ఆధ్యాత్మికానుభవములు—శైలి సరళము, మధురము. భాష నిర్దుష్టము.—సర్వవిధముల నమూల్యమైన గ్రంథరాజము.

—శ్రీ పా. వే. రాజమన్నారుగారు, గౌ॥ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, మద్రాసు.

* * * ఈ గ్రంథము విషయానురూపమై సుబోధమైన శైలిలో రచింపబడినదనుటకు ఎట్టి సందియమును లేదు. * * *

—శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు.

* * * ఆధునిక కాలములో వెలువడిన కొలది మహాగ్రంథములలో, అన్ని విధముల నిది యొకటి. * * *

—శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు.

526 పుటలు (తృతీయ ముద్రణము) వెల : రూ. 5/-

శ్రీ వివేకానంద జీవితచరిత్ర

(శ్రీ చిరంతనానందస్వామి ప్రణీతము)

ఇందు శ్రీస్వాములవారి జీవితమున నింతకు పూర్వము గ్రంథస్థములుగాని ముఖ్య సంఘటన లెన్నియో శ్రీవారి సోదరశిష్యులవలన విని వ్రాయబడినవి. ఇది శ్రీస్వాములవారి సంపూర్ణ చరిత్ర!

నిర్దుష్టమైన భాష, అందమైన అచ్చు, ఆకర్షకమైన రూపము.

438 పుటలు (అష్టమ ముద్రణము) వెల : { సాదా ప్రతి రూ. 3-50
{ అట్ట బైండు రూ. 4/-

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

(మూడవ కూర్పు)

రచయిత : శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ప్రతి స్త్రీయును పురుషుడును...చదువవలసిన గ్రంథ మిది...అమృతకలశము!... అనన్యసామాన్య నీతిమంజరి...తియ్యని తెలుగు...పాలవంటి శైలి... —ఆంధ్రప్రభ

246 పుటలు వెల : రూ. 2/-

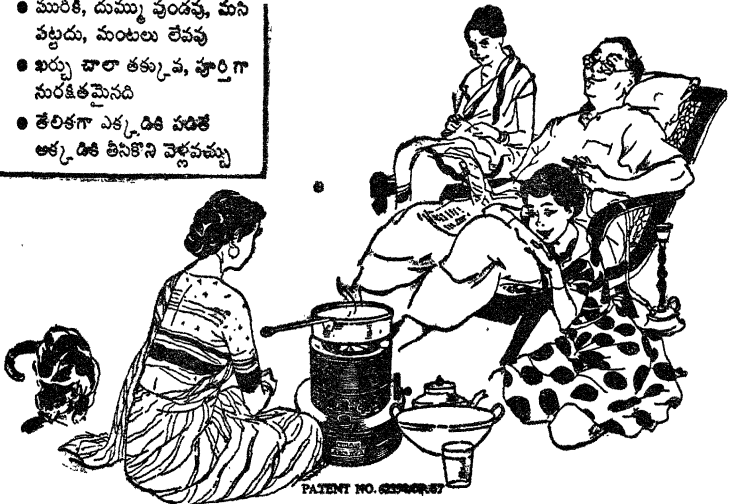
అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

వంటు చేస్తూనే
ంచం

ಅಡಿಗೆಯು ನಿಮಗೆ ಭೀಕರ ಶ್ರಮವಾಗಿರಬಲ್ಲುದು, ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಕೆರೊಸಿನ್ ಕುಕರ್ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ. ಬೇಕಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿರಿ—ಪರಿಶ್ರಮವಿಲ್ಲ.

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲನ್ನು ಮುರಿಯ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಬೂದಿ ಊದ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಒಳ ಮೂಳೆಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಸಿಯಾಗದು. ಈ ಹೊಸ ಕುಕರ್ ಸ್ವಚ್ಛ, ನೇರ ಮತ್ತು ಸರಳ-ದುಬಿಷ್ಟು, ಬೆವರು ಅಥವಾ ಕಂಬನಿಗಳಿಲ್ಲ.

- మురికి, దుమ్ము వుండవు, మసి పట్టదు, మంటలు లేవవు
- ఖర్చు చాలా తక్కువ, పూర్తిగా సురక్షితమైనది
- తేలికగా ఎక్కడికి పడితే అక్కడికి తీసికొని వెళ్లవచ్చు

ఖాస్ జనతా
కిరోసిన్ కుక్కర్

వంట బాగా

ఉత్పత్తిదారులు :

ఓరియంటల్ మెటల్ ఇండస్ట్రీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

77, బౌబజార్ స్ట్రీట్, కలకత్తా-12

KALPANA O. M. 15 TE

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౯ ౧౯౬౩, ఏప్రిల్; శోభకృత్తు - చైత్రము సంచిక ౧౦

విషయసూచిక

శ్రీ రామకృష్ణ మఠ ప్రచురణములు

740 పుటలు శ్రీరామకృష్ణ సూక్తి సుధ (తోలికూర్పు) రూ. 7/50
496 పుటలు శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము (ద్వితీయ ముద్రణము) రూ. 5/-
144 పుటలు శ్రీ శారదాదేవి రూ. 1-25
312 పుటలు శ్రీ శారదా ప్రసంగములు రూ. 3-00
540 పుటలు శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము) రూ. 3-50
432 పుటలు (సాదా) రూ. 3-50 శ్రీవివేకానంద జీవితచరిత్ర (అట్టబైండు) రూ. 4/-
564 పుటలు స్వామి - శిష్య సంవాదములు (ప్రథమ ముద్రణము) రూ. 5/-
330; 324 పుటలు సందేశతరంగిణి - 2 భాగములు (ఒక్కొక్క భాగము) రూ. 3/-
402 పుటలు పారమార్థిక సంభాషణలు రూ. 3/-

...	4 00	గిరీశచంద్ర 0 75 భక్తిమార్గము	0 50
బ్రహ్మానంద బోధనలు ...	3 50	షికాగో నగరోపన్యాసములు ...	0 50
జ్ఞానయోగము 4 00 రాజయోగము	2 50	గురూపదేశములు ...	0 50
కర్మయోగము 1 50 భక్తియోగము	1 50	శ్రీ శారదా సూక్తి నవనీతము ...	0 40
నారద భక్తి సూత్రములు ...	3/-	శ్రీకృష్ణవాణి ...	0 40
పరతత్త్వప్రసంగము ...	2/-	క్రైస్తు సూక్తిమాల ...	0 40
శ్రీ నాగమహాశయుని జీవితచరిత్ర ...	1 25	శ్రీ వివేకానంద శంఖారావము	0 40
ప్రబోధరత్నాకరము ...	2 ° 25	నా గురుదేవుడు 0 40 బుద్ధ ఉవాచ	0 37
శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర ...	2/-	శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ	0 37
దేవీమాహాత్మ్యము ...	2/-	నా సంస్కరణ యుద్ధవిధానము ...	0 37
వివేకానందలేఖావళి (మొదటిభాగము)	1 50	శ్రీరామకృష్ణుడు, వివేకానందస్వామి	0 25
వివేకానందలేఖావళి (రెండవభాగము)	1 75	శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము...	0 25
శ్రీరామకృష్ణోపనిషత్తు	1 25	పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుడు ...	0 25
హిందూ మతము ..	1 25	నవీన భారతదేశము ...	0 25
అనుష్ఠాన వేదాంతము ..	1 25	తాపత్రయ చికిత్స	0 25
వివేక సూర్యోదయము ..	1 25	పవహారిబాబా 0 25 ముక్తిమార్గము	0 19
కులము, సంస్కృతి, సామ్యవాదము	1/-	సర్వం విష్ణుమయం జగత్	0 19
భారతీయ మహిళ ..	1/-	శ్రీ రామకృష్ణ ఆరాత్రికము	0 12
కఠోపనిషత్తు ...	0 80	శ్రీరామనామసంకీర్తనము 0 6 యతిగీతము	0
శ్రీ పరమహంస నీతికథారత్నములు	0 75	నామతము 0 6 వి. సింహగర్జనము	0

శ్రీ దొడ్డ భాగవతము - మొదటి సంపుటము రూ. 6-50; రెండవ సంపుటము రూ. 5-50;
మూడవ సంపుటము రూ. 7-50 (మూడును ఒకేపరి కొన్నచో: రూ. 18-50)

ఇవియేకాక సంస్కృత, ఆంగ్ల, తమిళ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములు,

వేదాంత కేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)

అను మాసపత్రికలును మాయొద్ద దొరకును

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

'అఖిలవిభు శరణొందుమ, యా క్షణంబ యతనికృప నను భావ్య మగును వత్స.'

—శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౯ } ౧౯౬౩ — ఏప్రిల్ : : శోభకృత్తు — చైత్రము { సంచిక ౧౦

శ్రీః

సౌందర్యలహరి

మూలము : శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు

టీక : నే. భ.

కదా కాలే మాతః కథయ కలితాలక్తకరసం
పిబేయం విద్యార్థీ తవ చరణనిర్ణేజనజలమ్
ప్రకృత్యా మూకానా మపి చ కవితాకారణతయా
త దాధత్తే వాణీముఖకమలతామ్బూలరసతామ్ ॥ ౯౦

మాతః	అమ్మా		ఆది
కలిత	మిశ్రితమైన	ప్రకృత్యా	స్వభావముచేతనే (పుట్టుక చేతనే)
ఆలక్తకరసం	లత్తుకరసముగల		
తవ	నీ	మూకానామ్ అపి చ	మూగలైనవారికిసైతము
చరణ	పాదాల	కవితాకారణతయా	కవిత్వమును సిద్ధింపజేయునదగుటచే
నిర్ణేజనజలమ్	కడుగునీటిని		
విద్యార్థీ	జ్ఞానార్థినగు	వాణీ	సరస్వతియొక్క
అహం	నేను	ముఖకమల	కమలమువంటి వదనమందున్న
కదాకాలే	ఎప్పుడు		
పిబేయం	త్రాగుదును	తామ్బూలరసతామ్	తాంబూలరసరూపమును
కథయ	చెప్పుమా.	ఆధత్తే	పొందును.

శ్లోకములు ౭౮ నుంచి ౯౭ వఱకు టీకాతాత్పర్యములతో వచ్చే సంచికలో ప్రచురింపబడును.

తా. అమ్మా, లత్తుకరసము కలిసిన నీ పాదాల కడుగునీటిని గ్రోలినచో పుట్టుమూగ కైనను సరే అనర్గళకవితాశక్తి కల్గును. ఆ మూగ సాక్షాత్సరస్వతి యగును. గ్రోలిన నీ పాద ప్రక్షాళనజలము ఆ సరస్వతి ముఖకమలం దున్న తాంబూలరస మగును. అట్టి నీ పాదప్రక్షాళన జలమును గ్రోలుభాగ్యము జ్ఞానార్థి నగు నా కెప్పుడు కలుగునో అనతిమ్మా.

పదన్యాసక్రీడాపరిచయమి వారబ్ధుమనసః
స్ఖలన్త స్తే ఖేలం భవనకలహంసా న జహతి
అత స్తేషాం శిక్షాం సుభగమణిమఞ్జీరరణిత
చ్ఛలా దాచక్షాణం చరణకమలం చారుచరితే ॥

చారుచరితే	సొంపైన నడకగలదానా	అతః	కావున
పదన్యాస	అడుగిడుటయను	చరణకమలమ్	పాదపద్మము
క్రీడాపరిచయమ్	క్రీడాభ్యాసమును	సుభగ	చక్కని
ఆరబ్ధు మనసః ఇవ	తొడంగగోరినవియుంబోలె	మణి	రత్నాల
భవనకలహంసాః	పెంపుడు రాజహంసలు	మఞ్జీర	అందెయొక్క
స్ఖలన్తః	తొట్రుపడుచు	రణితచ్ఛలాత్	రవళిరూపాన
తే	నీ	తేషాం	వానికి
ఖేలమ్	గతని	శిక్షామ్	పాఠమును
న జహతి	విడువకున్నవి	ఆచక్షాణమ్	చెప్పుచున్నది.

తా. అందమైన నడకగల మాతా, పెంపుడుహంసలు నీ సంచారరీతిని నేర్చుకొనగోరి నవియుంబోలె తొట్రుపడుచునే నీ పాదముల నెడబాయకున్నవి. హంసలకు నీ పాదములు చెప్పు చున్న పాఠమే నీ చరణనూపురధ్వని.

దదానే దీనేభ్య శ్శ్రియ మనిశ మాశానుసదృశీ
మమన్దం సౌన్దర్యప్రకరమకరన్దం వికిరతి
త వాస్మిన్ మన్దార స్తబకసుభగే యాతు చరణే
నిమజ్జన్ మజ్జీవః కరణచరణ ష్షట్చరణతామ్ ॥ ౯౨

(భగవతి)	(అమ్మా)	ఆశానుసదృశీమ్	కోరినందులకు తగినంతగా
కరణచరణః	మనసుతో కలిసి ఆఱుసంఖ్య గలవగు ఇంద్రియములే చరణములుగ గలదగు	శ్రియం	సిరిని
		అనిశం	సదా
		దదానే	ఇచ్చునదియు
మజ్జీవః	నా యాత్మ	అమన్దం	అధికమైన
దీనేభ్యః	దరిద్రులకు	సౌందర్యప్రకర	చక్కదనపు మొత్తమనెడి

మకరన్దం	పూదేనెను	చరణే	పాద(సుమ)మందు
వికిరతి	ఒలుకుచుండియు	నిమజ్జన్	గాటముగ చొచ్చుకొనుచు
మన్దార స్తబక	కల్పవృక్ష(పుష్ప)గుచ్ఛపు	షట్చరణతామ్	(ఆఱుకాళ్లుకలదానితనము) భ్రమరత్వమును
సుభగే	సొంపుగలదియు అగు		
అస్మిన్	ఈ	యాతు	పొందునుగాక.
తవ	నీ		

తా. అమ్మా, నాయాత్మ ఒక తుమ్మెద. బాహ్యేంద్రియము లైదును అంతరింద్రియ మొక్కటియునుంగా నుండు ఆఱింద్రియములే ఈ తుమ్మెదకు చరణములు. ఈ తుమ్మెద నీ పాద పద్మమందు నిమగ్న మగును గాక. నీ పాదపద్మమునకు కల్పవృక్షపుష్పగుచ్ఛపు సొం పున్నది. అది దరిద్రులకు కోరినందులకు తగినంతగా సిరి నిచ్చుచుండును, అందుండి వెలువడు చక్కదనమే దాని మకరందము.

అరాళా కేశేషు, ప్రకృతిసరళా మన్దహసితే,
శిరీషాభా చిత్తే (గాత్రే), దృషదుపలశోభా కుచతటే,
భృశం తన్వీ మధ్యే, పృథురురసిజారోహవిషయే,—
జగత్ త్రాతుం శమ్భో ర్జయతి కరుణా కాచి దరుణా ॥ ౯౩

కేశేషు	శిరోజములందు(మాత్రమే)	తన్వీ	సన్నదనముగలదియు
అరాళా	వక్రత్వముగలదియు	ఉరసిజ+ఆరోహ	స్తనములయు పిఱుదులయు
మన్దహసితే	చిఱునవ్వునందు	విషయే	స్థానమున
ప్రకృతిసరళా	సహజమైన ఋజుత్వము గలదియు	పృథుః	బలుపుగలదియు
		అరుణా	అరుణ అను పేరును అరుణంపు వన్నెయు గలదియు
చిత్తే	మనసున		
శిరీషాభా	దిరిసెనపువ్వువంటిదియు (మార్దవముగలదియు)	కాచిత్	అనిర్వచనీయయు అగు
కుచతటే	స్తనప్రదేశమున	శమ్భోః	పరమశివుని
దృషదుపలశోభా	రుబ్బుడుగుండు (కాఠిన్యపు) మెఱుగుగలదియు	కరుణా	కృప
		జగత్	విశ్వమును
మధ్యే	నడుమునందు	త్రాతుమ్	రక్షించుటకై
భృశం	మిక్కిలి	జయతి	సర్వోత్కృష్టమై యున్నది.

తా. పరమశివునికృపకే మూర్తీభావ మనదగిన అరుణాశక్తికి విశ్వసంరక్షకికి కామేశ్వరికి జయము. ఆమెకు శిరోజములందుమాత్రమే వక్రత్వము కలదు. చిఱునవ్వునందు సహజమైన ఋజుత్వమును, మనస్సున దిరిసెనపువ్వుమృదుత్వమువంటిమృదుత్వమును, స్తనములందు రుబ్బుడు

గుండ్రాతికఠినతయు, నడుమునందు మిక్కిలి సన్నదనమును, స్తనజఘనములందు బలుపును — ఆమెకు కలవు.

పురారాతే రన్తఃపుర మసి తత స్త్వచ్చరణయోస్
సపర్యామర్యాదా తరళకరణానా మసులభా
తథా హ్యేతే నీతా శ్శతమఖముఖా స్సిద్ధి మతులామ్
తవ ద్వారోపా న్తస్థితిభి రణిమాద్యాభి రమరాః ॥ ౯౪

పురారాతేః	పురాంతకుని	శతమఖముఖాః	ఇంద్రుడు మున్నగు
అన్తఃపురమ్ అసి	పట్టమహిషివి	అమరాః	సురలు
తతః	కావున	తవ	నీ
త్వత్	నీ	ద్వార+ఉపాన్త	వాకిటిపజ్జ
చరణయోః	పాదాల	స్థితిభిః	ఉన్నట్టి
సపర్యామర్యాదా	పూజాప్రకారము	అణిమాద్యాభిః (సహ)	అణిమ మున్నగు విభూతుల (తో బాటు)
తరళకరణానామ్	చంచలచిత్తులకు		
అసులభా	దుర్లభము	అతులామ్	సాటిలేని
తథాహి	కావుననే కదా	సిద్ధమ్	సంసిద్ధిని
ఏతే	ఈ	నీతాః	పొందింపబడిరి.

అమ్మా, నీవు త్రిపురాంతకదేవుని పట్టమహిషివి. ఇంద్రియదాసులకు నీ పాదసేవ దుర్లభము. కావుననే సర్వచక్రబాహ్యములై చతురస్రమున వర్తిలు అణిమాదిసిద్ధులవలె ఇంద్రాదిసురలు అంతఃపురప్రవేశానర్హులై నీ వాకిటనే ఉందురు. నీ వాకిటిపట్టున నుండుట తము వారికి అతులమైన సిద్ధియే.

గతా స్తే మఞ్చత్వం ద్రుహిణహరిరుద్రేశ్వరభృతశ్
శివ స్స్వచ్ఛచ్ఛాయాఘటితకపటప్రచ్ఛదపటః
త్వదీయానాం భాసాం ప్రతిఫలనరాగారుణతయా
శరీరీ శృఙ్గారో రస ఇవ దృశాం దోగ్ధి కుతుకమ్ ॥ ౯౫

(హే భగవతి)	(అమ్మా)	తే	నీ
ద్రుహిణ	బ్రహ్మ	మఞ్చత్వం	మంచపుదనమును
హరి	విష్ణువు	గతాః	పొందినారు
రుద్ర	రుద్రుడు	శివః	సదాశివుఁడు
ఈశ్వర	ఈశ్వరుడు అను	స్వచ్ఛచ్ఛాయాఘటిత	తెల్లకాంతిచే రూపొందిన
భృతః	భృత్యులు	కపట	కృత్రిమపు

ప్రచ్ఛదపటః	వస్త్రం		మూర్తీభవించిన
త్వదీయానామ్	నీ	శృఙ్గారః రసః ఇవ	శృంగారరసమో అన
భాసాం	కాంతుల	దృశాం	(నీ) కన్నులకు
ప్రతిఫలన	ప్రతిఫలించుటవలని	కుతుకమ్	ఆనందమును
రాగ	రక్తిమచే గలిగిన	దోగ్ధి	కలిగించును.
అరుణతయా	ఎఱ్ఱదనముచేత		

తా. అమ్మా, నీ మంచమున కున్న నాల్గు కాళ్లును నీ భృత్యులగు బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేశ్వరులే. తెల్లనిదుప్పటిగ నున్న వాడు సదాశివుడు. నీ శరీర కాంతులు ప్రతిఫలింపగా ఆ తెలుపు ఎఱు పగును. అప్పుడు ఆ సదాశివుడు రూపుదాల్చిన శృంగారరస మనదగి నీ కన్నుల కానందము గూర్చును.

వివేకానందస్వామి సూక్తిసుధారత్నములు

సంకలనకర్త :
శ్రీ కొత్త గౌరీశంకరరావుగారు

శ్రీ గురుదేవుడు శతఃపరముగ నాకీ విషయమును బోధించియుండెను : సంకల్ప ప్రభావమును, భావశక్తిని ఎఱుంగగలిగినవా రరుదు. ఒకడు గుహాభ్యంతరమున ప్రవేశించి, ఎవ్వరితోడను సంపర్క ముంచుకొనక, సత్సంకల్పపూరితచిత్తుడై మరణించినను ఆ సంకల్ప మా గిరిగుహను భేదించుకొని ఆకాశమండలమును ప్రతిస్పందింపజేసి ప్రపంచమునందంతటను వ్యాప్త మగును. సంకల్ప మహిమ మిట్టిది.

విశ్వాసము అకలంకమై ఉద్దేశము పరిశుద్ధమై యుండెనేని విజయము చేకూరుట నిస్సంశయము. ఇది గలవారు అత్యల్పసంఖ్యాకులైనను మహా సమూహములనేని ఓడించి విజయము సాధించియే తీరుదురు.

దాంతము పాపము నామోదింపదు. దోషమును అంగీకరించును. ‘‘నేను బలహీనుడను, పాపిని, దురదృష్టవంతుడను, నాకు శక్తిలేదు, నే నేదియు చేయజాలను’’

అని భావించుటే మహాదోష మని వేదాంతము ఉద్ఘోషించుచున్నది.

కార్యాచరణమందే మరణింపుడు. మీకు తోడుగా నేను కలను. నా అనంతరము నాఆత్మ మీకు తోడై పనిచేయును. ఈ జీవితము వచ్చుచు, పోవుచు ఉండునది. సంపద, యశస్సు, భోగములుమూన్నాళ్ళ ముచ్చటలు. సత్యమును బోధించుచు కార్యక్షేత్రమున మరణించుట ప్రాపంచికకీటకములవలె మరణించుటకన్న ఉత్తమము—అపారముగా ఉత్తమము. ముందుకు సాగుడు!

నందగోపాలుడు భగవద్గీతద్వారా హిందువుల కిట్లు చాటియున్నాడు: "రత్నహారమునందలి సూత్రమువలె ప్రతిమతమునందును నేను కలను. మానవలోకమును పావనమొనర్చి యుద్ధరించునట్టి యసాధారణపవిత్రతను అసాధారణశక్తి సామర్థ్యములను మీరెచట గాంచినను, నేనచట వెలయుచున్నానని గ్రహింపుడు."

దయాబుద్ధివలన ఇతరులకు మేలుచేయుట మంచిదే కాని, సర్వజీవులను భగవత్స్వరూపములుగా భావించి సేవించుట ఇంకనుమంచిది. ఎవడు జీవారాధకుడో వాడే దేవారాధకుడు!

స్వార్థపరమైనదంతయు నీతిబాహ్యము. అస్వార్థమైనది నైతికము. అస్వార్థతయే ఎక్కువ ఫలప్రదము. కాని దాని నభ్యసించుటకవలయు ఓర్పు మానవులకు లేదు. మహాత్యాగమూలమున గాని మహాకార్యములు సాధింపబడవు.

మిత్రమా, ప్రతిజీవియు సాక్షాద్భగవంతుడని మనము నమ్మెదము. జీవుడు అజ్ఞానమేఘములచే నావరింపబడిన జ్ఞానభాస్కరుడు; ఈ మేఘముల సాంద్రతయందు గల వ్యత్యాసమే ఒకజీవికిని మఱియొకజీవికిని గల వ్యత్యాసము. తెలిసినను, తెలియకున్నను సర్వమతధర్మములకును నిదియే మూలాధారమనియు నైహికముగా గాని, యాముష్మికముగా గాని, వైజ్ఞానికముగా గాని మానవాభ్యుదయచరిత్రమున కంతకును నిదియే ప్రధానసూత్ర మనియు మనము నమ్మెదము — ఒక్క యాత్మతత్త్వమే వివిధావస్థలయందు వ్యక్తమగుచున్నది.

ఇదియే వేదసార మని మన నమ్మకము.

"శ్రీరమ్యంబగు బ్రహ్మముం దెలియఁగం జిత్తంబునం బూని సం
సారం బేది మహిన్ 'విరాడ్పురుషసాక్షాత్కారముం గంటిరే
మీ' రన్నం 'గనుఁగొంటిఁ జూపెదను గన్మీ నీ' వనన్ ముగ్ధుఁడై
ఔరా యంచు గదాధరున్ గను వివేకానందునిన్ గొల్చెదన్".

—ఆశుకవి కిశోర చిలుకూరి మాధవకృష్ణకవి.

శ్రీ ప్రేమానందస్వామి

[సంపాదకీయము]

(ఫిబ్రవరి సంచిక తరువాయి)

గురుదేవుని పజ్జ నుండుకొలది బాబురాముని కంతర్ముఖత హెచ్చెను. చదువతనికి రుచింపక పోసాగెను. అందత డశ్రద్ధ చేయ జొచ్చెను. 1884 లో ప్రవేశపరీక్షకు వ్రాసెను కాని నెగ్గ లేదు. ఈవృత్తాంతము విని శ్రీరామకృష్ణుడు పాస్ అను ఆంగ్లశబ్దమువలెనే ధ్వనించున దైనను బంధమను నర్థ మిచ్చు బెంగాలీపదము రెండర్థములు స్ఫురించునట్లు వాడి ''అంతవఱకు మేలే అతనికి బంధవిముక్తి గల్గె'' ననెను. ఆ మాట విని బాబురాముడు నిబ్బర పడెను. బాబురాము చదువులో అశ్రద్ధచేయు చుండుటను గురుదేవుడు గుర్తింపక పోలేదు. అతని యభిప్రాయమును పరీక్షించుటకై గురుదేవు డొకనాడు ''నీ పుస్తకా లేవీ? చదువు సాగించు ఉద్దేశము నీకు లేదా'' అని అడిగెను. అప్పు డట నున్న మహేంద్రనాథగుప్తవైపు తిరిగి గురుదేవుడు ''ఇతనికి రెండును కావలె నట. దారి చాల దుర్గమము. రవంతజ్ఞానము దేనిని సాధింప గలదు? చూడు — వశిష్ఠమహాముని పుత్రశోకపరవశు డయ్యెనే! దాని జూచి ఆశ్చర్యచకితుడై లక్ష్మణుడు రాము నందులకు కారణ మడిగెను. ''సోదరా, ఇందులో ఆశ్చర్యపడవలసిన దేమియు లేదు. జ్ఞాన మున్నవాడు అజ్ఞానమును ఉన్నవాడే రెంటిని అతిక్రమింతువు గాక'' అని శ్రీరాముడు జవాబు చెప్పెను. బాబురాము నవ్వుచు ''అదే నేను కోరునది'' అనెను. ''రెంటియందును నీ వాసక్తుడవై యుంటివేని రెంటి నతిక్రమించుట నీకు శక్య మగునా? అతిక్రమింపగోరుదువేని తొలగి రమ్ము'' అని శ్రీరామకృష్ణు డనెను. ఇంకను నవ్వుచునే బాబురాము ''దయచేసి మీరే నన్ను వానినుండి దూరమునకు చేర్చుడు'' అని కోరెను.

బాబురాముతల్లి ఈవఱకే శ్రీరామకృష్ణుని భక్తురాలై యుండెను. ఒకనా డామె తన్ను దర్శింప వచ్చినప్పుడు ఆయన ''నీకుమారుని నాయొద్ద నుండని''మ్మని ప్రార్థించెను. ఎంతయు ప్రీతినొంది ఆమె మనఃపూర్వకముగ అనుమతించెను. ''నాకు భగవద్భక్తి కలుగవలెను, నా జీవితకాలమున నాకు బిడ్డలవియోగము కలుగకూడదు'' అను రెండు వరములను మాత్రమే ఆమె కోరెను. ఆమెకోరికలు నెఱవేఱినవి. ఇప్పటి నుండి బాబురాము సదా గురుదేవునితోనే ఉండ నారంభించెను. శ్రీరామకృష్ణు డతనిని దరది (ఆత్మసఖుడు) అని పేర్కొనెడివాడు. అతనిపై గురుదేవునిప్రేమ అంత మిక్కుటము!

తనపట్ల గురుదేవున కుండిన ఉత్కటప్రేమను అనంతరకాలమున శ్రీ ప్రేమానంద స్వామి ప్రీతితో వర్ణించి చెప్పుచుండెడివాడు. మఠమందలి యువసన్న్యాసులతో ఆయన ఇట్లనును: ''మీయందు నాకు ప్రేమ ఉన్నదా?

లేదు, ఉండియే యున్న మిమ్ము నేను సదా నాకు కట్టువడియుండునట్లు చేసియుందును. అహో! గురుదేవునకు మాపై నున్న ప్రేమ ఎంత మిక్కుటము! మాపై మాకున్న ప్రేమ మాపై గురుదేవున కుండిన ప్రేమలో శతాంశ మైనను కాదు. రాత్రులందు ఆయనకు గాలి విసరుచు నేను నిద్రపోదును. వెంటనే ఆయన నన్ను తన దోమతెరలోనికి లాగి తన పాన్పుపై నిద్రింపజేయును. ఆయనపాన్పు నే నుపయోగించుకొనుట మహాపచార మని నేను చెప్పినప్పుడు ఆయన "వెలుపల నుండు వేని నిన్ను దోమలు కుట్టును. కావలసినప్పుడు నేనే నిన్ను లేపెదను లే" అని జవాబు చెప్పును. బాబురామును చూచుటకు గురుదేవుడు కల్కత్తాకు తఱచు వచ్చుచుండును. దక్షిణేశ్వరమునుండి తెచ్చిన భక్ష్యములను ఆయన తన సొంత చేతితో బాబురామునకు తినిపించుచుండును. బాబురాము తన్ను వీడి కల్కత్తా కేగినప్పుడు ప్రేమాత్కట్యముచే ఆయన శిశువువలె ఏడ్చును.

శ్రీరామకృష్ణుని ప్రేమయు మధురవాణియు యువశిష్యుని మృదుచిత్తమునకు రూపేర్పఱుప సాగెను. అన్నిటికంటె గురుదేవుని జీవితమే పరమోపదేశకము. వింతమార్గాలలో ఆయన పాఠము నేర్పెడివాడు. ఒకనాటిరాత్రి బాబురాము గురుదేవునిగదిలో నిద్రించుచుండెను. కొంతసేపటికి గురుదేవుని అడుగులచప్పుడు వినవై అతనిని నిద్రనుండి లేపెను. కన్ను తెఱచి అతడు చూచునప్పటికి, గురుదేవుడు భావోన్మాదదశలో నుండెను. గదియందు ఇటు అటు పచారు చేయుచుండెను. దోవతి కొసను ఆయన తనచంకలో జొన్పుకొని యుండెను. ప్రగాఢమైన వెగటు ఆయన హావభావము లందు గనవచ్చుచుండెను. భావోద్రేకము ద్యోతిలు మోముతో గురుదేవుడు మాటి మాటికిని తీవ్రముగ "అది రాకూడదు, అది రాకూడదు" అనుచుండెను. "అమ్మా, నాకు కీర్తి నొసగకుము, నాకు వల దమ్మా" అని జననిని ప్రార్థించుచుండెను. లోకజనని కొంత కీర్తిని శ్రీరామకృష్ణుని కీయజూపుచున్నట్లును ఆయన 'అయ్యో వలదు' అనుచున్నట్లును ఆ బాలునకు తోచినది. ఇది అతని చిత్తమున చక్కగా హత్తుకొన్నది. బ్రతికినన్నాళ్లు నతనికి కీర్తిపై మిక్కుటమైన వెగటు ఏర్పడెను.

శ్రీరామకృష్ణుని పవిత్రజీవితము బాలుని సాధనతృష్ణకు చుఱుకెక్కించెను. శ్రీరామ కృష్ణుని సన్నిధిలో భక్తిగీతములను విని పెక్కండ్రు భావావేశపరవశు లగుచుండిరి. అట్టి అనుభూతి తనకు కలుగ లేదే అని అతడు చింతిల్లుచుండెను. అట్టి అనుభూతులు తనకును గలుగని మ్మని అతడు శ్రీరామకృష్ణుని నిక్కచ్చి చేసెను. అతనికై శ్రీరామకృష్ణుడు లోకజన నిని ప్రార్థించెనుగూడ. "బాబురామునకు జ్ఞానము గల్గునే కాని భావావేశాలు కలుగ" వని లోకజనని చెప్పగా గురుదేవుడు సంప్రీతు డాయెను.

ఒకనాడు ప్రతాప్చంద్రహాజ్రా తన స్వాభావిక రీతిలో బాబురాంప్రముఖయువకులకు "ఊరక శ్రీరామకృష్ణునితో కలిసి సమృద్ధిగ తిని వినోదజీవితము గడపుటకంటె శక్తులు మున్నగువాని రూపాన ప్రత్యక్షముగనుండు వాని నిమ్మని శ్రీరామకృష్ణు నడుగుడు" అని

సలహా చెప్పుచుండెను. చెంత నున్న శ్రీరామ కృష్ణుని చెవిని ఈమాటలు పడినవి. దురుద్దేశ మును గుర్తించి, గురుదేవుడు బాబురాము నీవలకు పిలిచి ఇట్లనెను — "దేనిని మీరు నన్నడుగవలసియున్నది? నాయొద్ద నున్న వెల్ల ఇప్పుడే మీవే కదా! ఔను. సిద్ధుల రూపాన నే గడించిన వెల్ల మీ అందఱికొఱకే. అడుగుట అనునది దూరమును గల్గించును కావున ఆ తలంపు విడనాడు. అంతకంటె నీకు గల నా సంబంధమును గుర్తింపుము. ఆ సంప దకు తాళపుచెవి నందుకో".

గురుదేవుడు జబ్బుపడినప్పుడు బాబురాము కాశీపూరులో ఆయనకు నిండుశ్రద్ధతో ఉపచ రించెను. గురుదేవుని నిర్యాణానంతరము అతడు బరానగరమఠములో చేరెను. 1886 లో క్రిస్మసప్పుడు నరేంద్రనాథుడు యువబృంద మును ఆంత్పూరుకు పిలుచుకొనిపోయెను. అది బాబురామువంశపూర్వులు వసించిన చోటు. పుణ్యప్రసంగాలతోను ప్రగాఢధ్యానముల తోను వారు అచట సుమారొకవారము దిన ములు గడపిరి. సన్న్యాసజీవితపుగొప్పలను నరేంద్రు డనర్గళముగ ఉపన్యసింపగా, విని యువమిత్రు లందఱును ఉద్రేకపూరితులై సన్న్యసింప నిశ్చయించిరి. బరానగరమునకు మరలిన వెంటనే వారు యథావిధి సన్న్యాసము స్వీకరించిరి. నరేంద్రుడు బాబురామునకు 'ప్రేమానందస్వామి' అను పేరుంచెను. శ్రీరామ కృష్ణు డొకసారి "ప్రేమదేవతయగు శ్రీరాధా దేవియంశావతారమే బాబురాము" అని చెప్పి యుండెను. కావున బాబురామునకు ప్రేమా నందనామము మిక్కిలి అనురూపముగ నుండు నని నరేంద్రు డెంచెను.

మొదట బరానగరమునను తర్వాత ఆలమ్బాజారులోను ఈ బృందమువారు తీవ్ర తపస్సాధనలతో దినములు గడపిరి. దక్షిణ మున గురుదేవుని సందేశమును ప్రచారము చేయుటకై శ్రీరామకృష్ణానందస్వామి మద్రా సునకు తరలగానే, ఆయన నిర్వహించుచుండిన గురుదేవుని నిత్యపూజావిధులకు ప్రేమానంద స్వామి తాను పూనుకొనెను. కొంతకాలము నకు తర్వాత అతడు ఉత్తరభారతమున యాత్ర చేసెను. మఠమును బేలూరునకు మార్చుటకు కొన్నాళ్లు ముందుగనే ఆ యాత్రనుండి ఆయన మరలి వచ్చెను. గురుదేవుని నిత్యపూజానిర్వ ర్తనము మునుపటివలెనే చేయుచుండెను.

శ్రీవివేకానందస్వామి నిర్యాణము కాగానే, శ్రీ ప్రేమానందస్వామిజీవితమున నూతనా ధ్యాయ మారంభ మయ్యెను. ఈయన చాల సాధువు, నిరాడంబరశీలుడు. కావున ఈయ నలో మఱుగువడియున్న నిరవధికప్రేమను కృపను మాధుర్యమును సింహబలోత్సాహ ములను గుర్తింపగల్గుట కష్టము. కార్యభారము ఇతనిపై బడినకొలది ఇతనిలోని సొంపుసంపదలు క్రమముగ వికసించినవి. మిషనుకార్యక్రమాల పర్యవేక్షణము శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి వం తాయెను. ఇందుకై ఆయన మనదేశమున వివిధప్రాంతాలలో పర్యటింపవలసినవా డాయెను. కావున బేలూరిమఠనిర్వహణము శ్రీ ప్రేమానందస్వామికి అప్పగింపబడెను. గుడి లోని నిత్యారాధనము, యువబ్రహ్మచారు లయు సాధువులయు శిక్షణము, మఠమునకు సంబంధించిన గృహకృత్యములు వివిధములు, భక్తులను అతిథులను ఆదరించుట, పారమార్థిక విషయములను వారికి బోధించుట — ఈ పను

లకు శ్రీ ప్రేమానందస్వామికాల మంతయు పకెడిది. విరామమే దుర్లభ మాయెను.

తండ్రి పోలికలు పుత్త్రునిలో కానవగును. శ్రీరామకృష్ణుని మేలుము లెన్నో శ్రీ ప్రేమానందస్వామిలో కనవచ్చెడివి. ఎల్లరపట్ల శ్రీ గురుదేవున కుండిన ప్రేమ ఇతరశిష్యులలో ప్రతిఫలించినంతకంటె హెచ్చుగా శ్రీ ప్రేమానందస్వామిలో ప్రతిఫలించెడిది. సాధువులు గృహస్థులు భక్తులు ఆగంతుకులు అతిథులు — అందఱును ఆయనప్రేమాతిశయమును అనుభవించినవారే. అనుభవించియే వా రాయనను 'మతీయులకు తల్లివంటివా' రనిరి. సంఘబహిష్కృతులగు విపరీతవర్తనులకు సైతము శాంతినిధియగు తల్లివలె ఆయన ఆశ్రయమును రక్షణము నొసగెడివాడు. ఆయనసానుభూతి వారి డెందములలో భక్తిని సేవాసక్తిని ఉప్పొంగించెడిది.

చెడ్డవారిసావాసముచే కల్కత్తాలో ఒక యువకుడు చెడుదారులం దడుగిడెను. త్రాగుడులో అత డన్ని మితులను మీఱెను. స్థితి నానాటికి తీసికట్టగుచు అతడు వినాశోన్ముఖుడగుచుండెను. ఆ చెడుసావాసమును తప్పించి అతనిని మంచిదారికి మరల్చుటకై బంధువులును మిత్రులును చేయుచుండిన ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థము లగుచుండినవి. తుదకు వారు నిరాశచేసికొనిరి. అదృష్టవశమున ఆ యువకుని బంధువులలో ఒకడు శ్రీ ప్రేమానందస్వామికి మిక్కిలి పరిచితుడుగ నుండెను. సంగతిని పూర్తిగా శ్రీ ప్రేమానందస్వామికి విన్నవించి ఆ బంధువు ఆయన అనుగ్రహమును కోరెను. అతడు చెప్పినదానినెల్ల ఓర్పుతో విని స్వామి ఒకనాడు ఆ యువకునొద్దకుపోయి అతనిని మఠమునకు రమ్మనెను. అతడు మఠమునకు వచ్చి ఆ దినమంతయు అట హాయిగ ఉండెను. అతడు వెనుదిరిగిపోవునప్పుడు స్వామి అతనితో "మరల నొకసారి రావోయి" అనెను. ప్రథమసమాగమమప్పుడే ఆ యువకుడు స్వామిచే ఆకృష్టుడాయెను, మఠమునకు పలుమార్లు వచ్చెను. స్వామిదయాప్రేమల నెడిపరుసవేది అతనియినుపశీలమును క్రమముగా కాంచనముగ నొనర్చెను. అత డిట్లు తలపోసెను. "ఎంత వింత! భయపడి అవమానపడి బంధువులందఱు బహిష్కరించిన నామీద ఇంత ప్రేమాదరములను వర్షించుట ఈయన కెట్లు శక్య మాయెను! నా పాపము లన్నియు ఈయనకు తెలిసినవే. ఐహికసంబంధము లేవియు ఈయనకును నాకును లేవు. ఈయన ప్రేమకు స్వార్థప్రేరణము లేనే లేదు. ఐనప్పటికిని ఎంత ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది ఈయన ప్రేమ!" కొన్నాళ్లలో అతడు సర్వసంగపరిత్యాగము చేసి త్యాగసేవాలంకృత జీవితమునకు వారసుగ నయ్యెను.

స్వాములప్రేమాదరముల నిగూఢాకర్షణచే ఆకృష్టులై భక్తు లత్యధికసంఖ్యాకులు మఠమునకు రాదొడంగిరి. ఇక మఱపునకు రాకుండు రీతిగా వారిచిత్తములందు స్వామి హత్తుకొనుట కొక్కసమావేశము చాలెడిది. మహాయోగుల శక్తులు నిగూఢములుగ నుండును. సొంత విశుద్ధియు గురుదేవు ననుగ్రహమును ఆయనను మహోన్నతసిద్ధస్థాయి కెక్కించినది. ఆ సిద్ధదశలో మానవసేవయే మాధవసేవగా పరిణమించెను. భక్తులను ఆదరించుటయందును ఆతిథ్య మర్పించుటయందును ఆయనకు గల జాగరూకత ఆత్యంతికము. అం దాయన పరిణతదృష్టిజాడలు ఎంతటి మొద్దన్నకైనను కన

నయ్యెడివి. ఆతిథ్యము స్వీకరింపక ఎవరును మఠమునుండి పోలేరు. అతిథులు అ వేళలలో వత్తురు. కావున మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకో రెండుగంటలకో కాని భోజనము ముగిసెడిది కాదు. మధ్యాహ్నముసైతము దాటి సాధువులు అలసి విశ్రమించుచుండు వేళలో ఒక్కొక్కప్పుడు భక్తులు దూరప్రాంతములనుండి వత్తురు. విశ్రమించుచున్న యువకుల నొత్తిడి సేయ నిష్టము లేక శ్రీ ప్రేమానందస్వామి తానే నిశ్శబ్దముగ లేచి, వంట సేయుటకు వంటింటి కేగును. కాని ఆ సంగతి తెలిసెనేని, వెంటనే యువసన్న్యాసులు వంటింటికి పరుగున వచ్చి అంతయు తామే చేసిపెట్టుదురు. అట్లు ముందుకు వచ్చిన వారియెడ స్వామి కత్యంత ప్రీతి. "పాపము గృహస్థుల కెన్నో పను లుండును. సకాలమునకు వచ్చుట వారికి సదా సాధ్యమా ? వారికి మనము చేయగల దేమి ? సేవమాత్రమే మనము చేయగలము. అందుకు రవంత శరీరకష్టమే తప్ప మనకు వే తేమియు నష్టము లేదు. గురుదేవు ననుగ్రహముచే మన కిక్కడ అన్నియు ఉన్నవి. వీనిని ఆ గురుదేవుని బిడ్డల కర్పించి మనము ధన్యులము కావలదా" అనుచు ఆయన ఆ యువసన్న్యాసులను ప్రోత్సహించి దీవించుచుండును.

మరణించుటకు మునుపటి రుగ్ణదశలో సైతము భక్తులయందలి యీ శ్రద్ధను స్వామి మాన లేదు. "ఈగొడవ మీకు వలదు, మీ ఆరోగ్యము చెడు" నని ఎవరైనను చెప్పినను ఆయన "ఇది నాస్వభావము. భక్తసేవ భగవంతునిసేవయే" అని బదులు చెప్పును. తాను లేనప్పుడు మఠవ్యవహారములను చూచుకొనుచుండిన యొకస్వామిని, శ్రీ ప్రేమానంద స్వామి తనమరణమునకు రెన్నాళ్లు ముందు పిలిచి ఉద్రిక్తభావస్ఫోరకకంఠముతో "ఒక పని చేయగలవా" అని అడిగెను. 'ఆనతిండు, ఏమిచేయవలెనో' అని ఆ సన్న్యాసి బదులు చెప్పెను. "భక్తులసేవ చేయగలవా" అని స్వామి అడిగెను. "ఆహా, తప్పక చేసెదను" అని అతడు చెప్పెను. "అటులేని, మఱువకుండు" మని స్వామి బతిమాలుకొనుచుంబోలె చెప్పెను.

వజ్రదృఢమైన విశ్వాసము స్వామిది. గురుదేవునకు నివేదింపబడిన అన్నశేషము నెవరు భుజింప తటస్థించినను వారిలో భవిష్యత్కాలమున ఆధ్యాత్మికపరత తప్పక అంకురించితీరు నని ఆయన నమ్మకము. మఠమునొద్దకు వచ్చువారికి ఆయన కన్నులలో ఏదో విశేషమైన విలువ కననయ్యెడిది. ఆయన ఇట్లనుచుండెడివాడు — "ప్రజలకు ప్రీతికరములగు చోట్లు ఎన్ని ఉన్నవి! కొందఱు ఆరామములకు పోవుదురు. కొందఱు వినోదస్థలములకు పోవుదురు. కావున ఇచ్చటికివచ్చువారికి ఈచోట ఏదో విలువ గోచరించియుండును లేకున్న వారు రానేల ?"

స్వామిచేయు ఉపచారములు కేవలపు శారీరకసంతర్పణములతో ఆగ లేదు. భక్తులు ఆధ్యాత్మికముగ పెంపొందవలె నను ఆశ ఆయనకు తక్కినఅన్నిటికంటె మిక్కుటము. నిర్విరామమయిన తన కార్యక్రమములో ఆయన ఎట్లో అవకాశము కల్పించుకొని భక్తుల డెందములలో భగవద్భక్తిని వైరాగ్యనిష్ఠను నింప జూచును. అహంకారగంధరహితప్రేమైకప్రభవములు ఆయనమాటలు. కావున అది సూటిగ

దేవస్థానమగు ఆత్మలోనికి చొచ్చుకొనును. మధ్యాహ్నభోజనానంతరము కొంత విశ్రాంతియు నైనపిదప ఆయన నూతన్నాగంతుకుల తోను సేవార్థులతోను మాటాడుచుండును. సాయంపూజ ముగిసిన తర్వాత వారు అప్పటికింకను మఠములోనే నిల్చియుందురేని వారితో ఆయన మరల అప్పుడు మాటాడును. వారిలో భక్తిజ్యోతిని వెలిగింపవలె ననుట ఆయన యేకైకసంకల్పము. ఆయనమాటలు విన్నవారి మనసుల నొక ఉదాత్తత ఆవహించెడిది. ఒక విధమైన ఆధ్యాత్మికోన్నతి వారి కనుభూత మయ్యెడిది.

విరామదినాలలో సెలవుదినాలలో విద్యార్థులు కొన్నాళ్లు మఠములో గడపుద మని వత్తురు. తల్లి బిడ్డల ఆదరించినట్లుగా శ్రీప్రేమానందస్వామి వారి నాదరించెడివాడు. తనకు మిక్కిలి అంతరంగికులైనవారికి ఆయన తఱచు ఉత్తమవృత్త్యోపదేశకములగు లేఖలు వ్రాయుచుండెను. ఆయన మాటలును ఆయన ప్రభావమును ఎందఱో యువకుల డెందములలో చొచ్చుకొని వానిని ఉదాత్తాదర్శనిష్ఠారంజితములుగ చేసెడివి. రామకృష్ణసంప్రదాయ సన్న్యాసులు నేడెందఱో ప్రేమానందస్వామి ప్రసాదించిన ఉత్సాహము తమ జీవితములపై అమోఘప్రభావమును చూపిన దినములను స్మరించుచుందురు. ఆయనకు వారు ఋణపడి యున్నారు. తీఱని ఋణ మది.

మఠములో క్రొత్తగ ప్రవేశించిన శిష్యుల క్షేమమునం దాయన కమితశ్రద్ధ. పరమ వైరాగ్యలోకసేవాదర్శమును వారిచిత్తముల కెక్కించుటకే కాక నిత్యజీవితవివిధకృత్యములలో వారిని సుశిక్షితుల నొనర్చుటకు ఆయన ఎంతో ఓర్పుతో పాటుపడుచుండెను. శక్తులు సర్వతోముఖముగ వర్ధిల్లవలె ననుట ఆయన ఉద్దేశము, పాక్షికశ్రద్ధ ఆయనకు అనభిమతము. ఇవే ఆయన వాక్కులు—"గుడిసేవలో గాని, వంటపనిలో గాని, గోవుల అవేక్షణమున గాని, పాకీపనిలో గాని, ఎందైనను కానిండు, ఎట్లు పని చేయ వలెనో మీరు నేర్చుకోవలె. చిన్న పనులందైనను సరే పెద్దపనులందైనను సరే మీ జాగ్రత్త సమానముగ ఉండ వలెను. ఫలముల విషయమున నెంత జాగరూకులరై ఉందురో తత్సాధనముల విషయమునగూడ మీరంత జాగరూకులరుగనే సదా యుండ వలెను". పనులం దించుకంత అశ్రద్ధ చేసినను ఆయన ఒప్పుకోడు. కాని తప్పులను వెంటనే క్షమించును, మఱచిపోవును.

ఆయన గొప్ప ఆచార్యుడు. త్యాగము చేయుటకును, తన ఉపదేశములను తానే ఆచరణలోపెట్టిచూపుటకును నాయకుడు సంసిద్ధుడై యుండవలె నని ఆయన యెఱుగును. ఆయన తనమాటలచేత బోధించినంతకంటె హెచ్చుగా తన నడవడిచే బోధించెను. 'తలవానిసి తల నిచ్చుటకు సంసిద్ధుడుగ నుండవలె' ననుట ఆయనకు ప్రియములైన సూక్తులలో ఒకటి. ఆయనశీలములోని యీ గుణమును మూఢసంఘాచారపరతంత్రము కాని ఆయన విశాల దృక్పథమును చూపు అనుపేక్ష్యమగు నొక సంభవము—

(సశేషము)

జటాయుకృత రామసవము

మూలము
శ్రీ తులసీదాసగోస్వామి

అనుకృతి
శ్రీ కేశవతీర్థస్వామి

ఛందస్సు : మత్తకోకిల

రామ, శ్రీఅసమానరూపధరా, గుణాగుణ, ప్రేరకా,
భీమరావణబాహుఖండన విక్రమాస్త్రశరాసనా,
శ్యామలాంగ, సరోరుహానన, అంబుజాక్ష, కృపానిధీ,
ఓమహాభుజ, ఓభవాపహా, ఓప్రభూ, గొనుమానతుల్. 1

వందనంబు లమేయశౌర్య, భవా, అనాది, అగోచరా,
నంద, అద్వయ, ద్వంద్వదూర, అనంతచిన్మయ, భద్ర, గో
వింద, గోపద, కామహీనపవిత్రభక్తజనప్రియా,
సుందరాంగ, స్వమంత్రజాపకశుద్ధమానసరంజనా. 2

ఏ పరాత్పరు వేదముల్ వినుతించు శుద్ధము, బుద్ధమున్
వ్యాపకం బజమై వెలింగెడి బ్రహ్మమంచు నజస్రమున్,
ఏ పరేశు మునీశ్వరుల్ కననెంచి జ్ఞానవిరాగ యో
గోపమార్గము లాశ్రయించెదరో, తదీశుఁడవీ వహా! 3

అట్టి నీవు కృపావశంబున నాశ్రితావళిఁ గావఁగాఁ
బుట్టినా వతిరమ్యవిశ్వవిమోహనాకృతితో ధరన్,
ఇట్టి మన్మథమన్మథాకృతియే, మదీయ హృదబ్జ మె
ప్పట్టునన్ విడిపోని షట్పదవల్లభంబగు రాఘవా. 4

ఏ విభుండు అగమ్యుఁడయ్యును ఎంచిచూడ సుగమ్యుఁడో,
ఏ విభుండు సమాసముండు, సమిద్ధశుద్ధుఁడు, శాంతుఁడో,
ఏ విభున్ గనుచుంద్రు చిత్తము నింద్రియంబు లణంచి, నా
నావిధాన సుసాధనంబుల నమ్యయోగిమహాజనుల్. 5

ఏ విభు న్నుతియింపఁగా భవశృంఖలంబులు భంగమా
ఆ విభుండు రమానివాసుఁ డనారతాశ్రితవశ్యుఁడా
దేవదేవుఁడు, విశ్వనాథుఁడు, దివ్యసుందరమూర్తి, సీ
తావిభుండు, రఘూత్తముండు సదా మదాత్మ వసించుతన్. 6

ద్వాదశజ్యోతిర్లింగాలు

శ్రీ వేదం రామశాస్త్రిగారు

సౌరాష్ట్రంలో శ్రీసోమనాథస్వామి, శ్రీశైలంలో మల్లికార్జునస్వామి, ఉజ్జయినిలో శ్రీమహాకాలేశ్వరుడు, నర్మదానదీతీరంలో ఓంకారేశ్వరుడు, హిమాచ్ఛాదిత కేదారఖండంలో కేదారనాథుడు, ఢాకిని అనే చోట శ్రీభీమశంకరుడు, వారణాసిలో కాశీకావిశ్వేశ్వరుడు, గోదావరీతీరాన త్ర్యంబకేశ్వరుడు, చితాభూమిలో శ్రీవైద్యనాథుడు, దారుకావనంలో శ్రీనాగేశ్వరుడు, రామేశ్వరంలో రామేశ్వరుడు, శివాలయంలో ఘుశ్మేశ్వరుడు—మున్నగు పేర్లతో 'ఈశ్వరుడు' ద్వాదశజ్యోతిర్లింగాలుగా వెలసియున్నాడు.

అనుదినం ప్రాతస్స్మరణగా పై పేర్లను ఎవడు జపించుచున్నాడో అట్టివానికి సప్తజన్మముల పాపములు నశించును. కోరికలూ సఫలీకృతము లౌతాయి. ఈ జ్యోతిర్లింగాల దర్శన మాత్రముచే పాపం పరిహారమగుటయే గాక, ఈశ్వర కటాక్షం ప్రాప్తిస్తుంది. అందుకే ఈ జ్యోతిర్లింగా లంత ప్రతీతి చెందినవి.

ఈజ్యోతిర్లింగాలనుగూర్చి శివపురాణంలో, రామాయణమహాభారతాల్లో వర్ణన కన్పిస్తుంది. అంతేగాక, స్కందపురాణాంతర్గతములగు 'కాశీ', 'సేతు', 'రేవా', 'అవంతీ', 'కేదార' ఖండములలో—కాశీ, రామేశ్వరం, మహాకాలేశ్వరం, కేదారనాథ తీర్థముల విస్తృత వర్ణన ఉంది

శ్రీ సోమనాథుడు

శ్రీ సోమనాథస్వామి కథియవార్ ప్రదేశాంతర్గత శ్రీప్రభాస క్షేత్రంలో వెలసియున్నాడు. ఈ సహ్యాక్షేత్ర పురాణ కథ ఇది—దక్షప్రజాపతి తన ఇరువదియేడ్గురు కన్యలను చంద్రునకిచ్చి పెళ్ళిచేశాడు. కానీ చంద్రునకు రోహిణియందే ఎక్కువ మక్కువ. తత్ఫలితంగా దక్షునిచే చంద్రుడు శాపగ్రస్తుడై, క్షయరోగిపీడితుడైనాడు. సుధాకరుని సుధావర్షం ఆగిపోయింది. చరాచరంలో 'త్రాహి' 'త్రాహి' అనే దీనాలాపం ప్రారంభమైంది.

దేవతాగణం అంతా—ఇంద్రాది దేవతలు వశిష్ఠాది మహర్షి బృందం—బ్రహ్మాయొద్దకు వెళ్లి జరిగిందంతా మొరపెట్టుకున్నారు. అప్పుడు బ్రహ్మ చంద్రునకు, తక్కిన దేవతానీకానికీ ప్రభాసక్షేత్రంలో మృత్యుంజయుని స్థాపించి పూజింపుడని ఆదేశ మిచ్చాడు. చంద్రుడు దేవతామండలితో ప్రభాస క్షేత్రం చేరి మృత్యుంజయుని అర్చనానుష్ఠానం ఆరు నెలలు చేశాడు. చంద్రుడు పదికోట్లసార్లు మృత్యుంజయమంత్రాన్ని జపించాడు. దాంతో ప్రమథనాథుడు ప్రత్యక్షమై మృతతుల్యుడైన చంద్రునకు అమరత్వం ప్రసాదించాడు. దాంతో సుధాకరుని సుధాకిరణాలతో ప్రాణసంచారం కాజొచ్చింది. ఈ ప్రభాసక్షేత్రంలోని ప్రవాహపూత సలిలంచేత పాపపుంజం పలాయనమౌతుంది.

ఇట్టి మహిమాన్వితమైన సోమనాథక్షేత్రం కూడ గజినీమహమ్మదు, అల్లాఉద్దీన్ ఖిల్జీ ప్రభృతుల దాడికి సర్వనాశనమైంది. స్వతంత్ర భానూదయమైన తర్వాత కీ. శే. సర్దార్ వల్లభభాయ్ పటేల్ పర్యవేక్షణలో ఆ క్షేత్రం ప్రాచీనరూపురేఖల్ని తీర్చిదిద్దుకొంది.

శ్రీశైలమల్లికార్జునస్వామి

శ్రీశైలం దక్షిణకైలాసం, పద్మపురాణం, శివపురాణం, మహాభారతం — మొదలైన పురాణాల్లో ఈ శ్రీశైలం వర్ణితమై ఉంది. మహాభారతంలో — 'శ్రీశైలమల్లికార్జును'ని పూజించుటవల్ల 'అశ్వమేధయజ్ఞం' చేసినంత ఫలం ప్రాప్తిస్తుందని వర్ణన. అంతేగాదు— 'శ్రీశైలశిఖరం దృష్ట్వా, పునర్జన్మ న విద్యతే' అని. జననమరణాతీతము, ఆద్యంతరహితము, నిత్యము, నిర్మలము, సర్వశక్తిమంతము, సర్వగతమై వెల్గొందు 'ఆత్మసామ్రాజ్యం' ప్రాప్తిస్తుంది.

భవానీశంకరుల పుత్రులు శ్రీగణేశుడును, శ్రీ కార్తికేయుడు (సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుడు) ను వీరిరువురకు వివాహ విషయంలో వివాదం వచ్చింది. ముందు ఎవరు 'భూ ప్రదక్షిణం' చేస్తారో వానికి మొదట పెళ్ళి చేస్తా నన్నాడు శివుడు. దాంతో కార్తికేయుడు భూప్రదక్షిణానికి బయలుదేరాడు. వినాయకునకు శరీరం స్థూలం, బుద్ధి సూక్ష్మం. అందువల్ల పార్వతీ పరమేశ్వరుల చుట్టూ ఏడుసార్లు ప్రదక్షిణం చేసి, పూజించి—ఇలా ప్రార్థించాడు.

'పిత్రోశ్చ పూజనం కృత్వా
ప్రక్రాంతిం చ కరోతి యః
తస్యవై పృథివీజన్యం
ఫలం భవతి నిశ్చితమ్!'

ఈ నియమానుసారం భూప్రదక్షిణ ఫలితం విఘ్నేశునికి దక్కింది. గణపతి వెంటనే 'సిద్ధి' 'బుద్ధి' అనేవార్ని పెళ్లాడాడు.

కార్తికేయుడు భూప్రదక్షిణంచేసివచ్చేటప్పటికి జరిగిందంతా తెలిసికొన్నాడు. మాతాపితరులపై ఆగ్రహోదగ్రుడై అచటినుండి వెళ్ళి 'క్రౌంచ' పర్వతం చేరాడు. ఎవరు చెప్పినా తలిదండ్రులయొద్దకు తిరిగి రాలేదు. పార్వతి మాతృహృదయం వ్యాకులం చెందింది. భవాని భవునితోసహా 'క్రౌంచ' పర్వతంపై తన కుమారునివద్దకు చేరింది. అపుడా క్రౌంచ పర్వతంపై 'శంకరుడు' 'జ్యోతిర్లింగధారి' యైనాడు.

శ్రీమహాకాలేశ్వరం

మాళవప్రదేశాంతర్గతమైన 'ఉజ్జయిని'లో సిప్రానదీతీరంలో వెలసిం దీ క్షేత్రం. దీనికే 'అవంతి' అని మరో పేరు. సప్తమోక్షదాయక పురులలో ఇది ఒకటి. శిప్రానదిలో స్నానం చేసి, శివుని ప్రసాదం ఆరగిస్తే సర్వపాపాలు నశిస్తాయని ప్రతీతి. బృహస్పతి సింహరాశిలో ప్రవేశించినప్పుడు ఇచ్చట 'కుంభోత్సవం' జరుగుతుంది. ఈ క్షేత్రం ఒక గోపబాలుని తపఃప్రభావంతో వెలసింది. భగవంతు డిక్కడ భయంకర రూపంతో వెలసియున్నాడు. అందుచే 'మహాకాలేశ్వరుడు' అనే పేరు ఒప్పి ఉంది. ప్రాతఃకాలంలో ప్రతిదినం చితాభస్మాన్నే పెడుతారీ శంకరునకు. అదే ఇచటి ప్రత్యేకత.

ఓంకారేశ్వరుడు - అమరేశ్వరుడు

ఓంకారేశ్వరమందిరం, అమరేశ్వర మందిరం నర్మదానదీతీరంలోనే వెలిసి ఉన్నవి. ఈ రెండు దేవాలయాలు ఒకటేనని గణన.

దేవతలు, ఋషులు చేరి, అచటి లింగాన్ని రెండు భాగాలుగా చేసి — 'ప్రణవరూపాన్ని' ఓంకారనాథునిగా, పార్థివలింగంనుండి ప్రకటిత మవటంవల్ల పరమేశ్వరునిగా వెలయ జేశారు. ఈ దేవాలయం చీకటిమయం. ఎప్పుడూ దీపములు వెలుగుతూనే ఉంటాయి. ఇచటి పర్వతం కూడ 'ఓమ్'కార రూపమే. ఇచటి 'లింగం' గర్భగుడి పై భాగంలో ఉంది. దాని చుట్టూ జలమయం. ఓంకారనాథునకు 'సెనగలు' నివేదిస్తారు ప్రజానీకం. ప్రతి సోమవారం ఓంకారేశ్వరుని పంచముఖ స్వర్ణ ప్రతిమను నర్మదానదీజలాల్లో 'జలవిహారం' చేయిస్తారు. ఈ చోటు ఆరోగ్యప్రదమైనది కూడ

కేదారనాథుడు

ఉత్తరభారతంలో — బదరీనాథం, కేదారనాథం ప్రసిద్ధ క్షేత్రాలు. ఏ వ్యక్తి అయినా కేదారనాథుని దర్శించకుండా బదరీనాథానికి యాత్రసలిపితే 'ఆ యాత్ర' నిష్ఫలం.

'అకృత్వాదర్శనం పశ్య
కేదార స్యాఘనాశినః
యోగచ్ఛేత్ బదరీం తస్య
యాత్రా నిష్ఫలతాం వ్రజేత్ !'
(కేదార ఖండం)

కేదారేశ్వర సహిత నరనారాయణమూర్తి దర్శనఫలంగా సమస్తపాపాలు నశిస్తాయి.

'తస్యైవరూపం దృష్ట్వా చ
సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే,
జీవన్ముక్తో భవేత్సోఽపి
యోగతో బదరీవనే!
దృష్ట్వా రూపం నరస్యైవ
తథా నారాయణస్య చ,
కేదారేశ్వర నామ్నశ్చ
ముక్తిభాగీ నసంశయః!'

ఈ దేవాలయం మందాకినీ ఘాటున కొండజాతి పద్ధతిలో నిర్మితమైంది. దేవాలయంలో ఘోరమైన అంధకారం. దీపసహాయంతో దర్శనం చేసుకోవాలి. పంచపాండవుల విశాల విగ్రహాలు (ద్రౌపదీసహితంగా) ఇచట వెలసియుండుట మరో విశేషం.

శ్రీ భీమశంకరుడు

'భీమశంకర జ్యోతిర్లింగం' బొంబాయికి తూర్పున 80 మైళ్ళదూరంలో భీమానదీతీరాన వెలసి ఉంది. ఇచట శంకరుడు 'సహ్యాద్రి'పై స్థాపితుడై ఉన్నాడు. భీమానది ఇచ్చటనే పుట్టుచున్నది. ఆ 'శివలింగం' క్రిందినుండి కొంచెం కొంచెంగా నీళ్ళు పైకుబుకుతుంటాయి. త్రిపురాసురవధానంతరం శంకరుడు ఈ చోట విశ్రమిస్తూంటే — అవధదేశ సూర్యవంశరాజు 'భీముడు' తపస్సుచేశాడు శంకరునిగూర్చి. ప్రసన్నుడై ప్రత్యక్షమై దర్శన మిచ్చాడు భీమునకు జ్యోతిర్లింగరూపంలో. అప్పటినుండి ఇదిజ్యోతిర్లింగం—ఈజ్యోతిర్లింగం భీమ శంకర నామంతో ప్రఖ్యాతమైంది.

ఒకరాజు తపస్సు చేసుకుంటూంటే రాక్షసుడు విఘాతం కల్గించాడు. అంతట శంకరుడు తన భీమత్వాన్నంతాచూపి హతమార్చాడు రాక్షసుని. అందువల్ల 'భీమశంకర' మనే పేరు సార్థకమయింది అని మరో కథ.

శ్రీ విశ్వేశ్వరుడు

వారణాసిలో విశ్వేశ్వరుడు విరాజమానుడై యున్నాడు ఇచట ఉత్తరమున ఓంకార

నాథుడు, దక్షిణంలో కేదారనాథుడు, మధ్యలో శ్రీ విశ్వేశ్వరుడు ఒప్పారి యున్నారు. ఆది శంకర భగవత్పాదుల కర కమలాలతో ఈ 'జ్యోతిర్లింగం' ప్రతిష్ఠితమైంది. ఆ దేవాలయాన్ని ఔరంగజేబు సర్వనాశనంచేసి — ఒక 'మసీదు' వెలయించినా డా చోట.

శివభక్త మహారాణి అహల్యాబాయి సహకారంతో పూర్వం ఉన్న దేవాలయానికి సమీపంలోనే — పునఃప్రతిష్ఠితుడై విశ్వేశ్వరుడు విఖ్యాతిగాంచి యున్నాడు నేటివరకు. పంజాబ్ కేసరి, మహాప్రతాపుడు, మహారాజు రణజిత్ సింహు డీ విశ్వేశ్వరునకు 'స్వర్ణకలశం' సమర్పించినాడు—కాశీకావిశ్వేశుని దర్శనమాత్రంతో 'ముక్తి' లభిస్తుందని ఖ్యాతి.

త్ర్యంబకేశ్వరుడు

ఈ క్షేత్రం నాసిక్ జిల్లాలో ఉంది. గోదావరీ ఉద్గమస్థాన సమీపంలో 'త్ర్యంబకేశ్వరుడు' వెలసియున్నాడు. గౌతమమహర్షియు, గోదావరీ నదీమతల్లియు ప్రార్థింపగా శివు డీ చోట 'త్ర్యంబకేశ్వరుడు' అనే పేరుతో ఖ్యాతి గాంచాడు. గర్భగుడిలో ఎత్తైనస్థలంలో మూడు చిన్నచిన్న లింగాలున్నాయి. బ్రహ్మ, విష్ణు, శివమూర్తుల చిహ్నాము లీ 'లింగాలు'. శివపురాణానుసారం — ''త్ర్యంబకేశ్వరుని'' పూజించినవారు ఇహపరసుఖాలు పొందుతారు.

వైద్యనాథం

రావణుడు పరమ శివభక్తుడు. హిమాలయంలో శివునిగూర్చి తపస్సుచేసి, శివుని ప్రసన్నుని చేసుకొని వో 'శివలింగాన్ని' లంకకు తీసుకెళ్లటానికి వరప్రసాదం పొందాడు. 'శివలింగం' త్రోవలో ఎక్కడా క్రింద పెట్ట కూడదు. శివలింగాన్ని తీసుకొని హిమాలయం నుండి లంకాధిపతి బయలుదేరాడు. త్రోవలో చితాభూమిలో పోతూ ఉండేప్పుడు అతని మనస్సులో సందేహాలు జనించాయి. సందేహ నివృత్తికిగాను—ఒక గోపబాలకునివద్ద ఆ 'శివలింగాన్ని' జాగ్రత్తపరచి వెళ్లాడు. ఆ బాలు డా లింగాన్ని మోయలేక క్రింద పెట్టాడు. శివలింగం భూమిలో పాతుకుపోయింది. సందేహ నివృత్తి చేసుకొని రావణు డాచోటికి వచ్చాడు. ఎంత ప్రయత్నించినా ఆ 'శివలింగ'మును పైకి ఎత్తటానికి సాధ్యం కాలేదు. విసిగి, వేసారి, తనచేతనున్న ఉంగరాన్ని 'శివలింగం' పై ఉంచి, లంకాధిపతి లంకకు చేరాడు.

బ్రహ్మ, విష్ణువు — రావణుడు వదలిపెట్టి పోయిన ఆ శివలింగాన్ని—ఆ శ్మశానంలో ప్రతిష్ఠించి పూజించిన పుణ్యభూమి ఇది. ఈ శివలింగం 11 అంగుళాల ఎత్తు మాత్రం కల్గి ఉంది. ఇచటి శీతోష్ణస్థితి శ్రేష్ఠమైనది. కుష్ఠురోగు లీ చోట కొంతకాలం ఉంటే వారిరోగం మటుమాయమవటం ఈ స్థలంలోని ప్రత్యేకత.

నాగేశ్వరుడు

సుప్రియుడనే వైశ్యుడు నౌకలో ప్రయాణం చేస్తుంటే ఒక రాక్షసుడు దురాక్రమణచేసి, నావలో ఉండేవార్నంతా పట్టుకొని కారాగారంలో పెట్టాడు. సుప్రియుడు గొప్ప శివభక్తుడు. కొంతకాలం కారాగారంలో శివుని గూర్చి ధ్యానించాడు. శివుడు జ్యోతిర్లింగ రూపంతో అతనికి ప్రత్యక్షమై—పాశుపతాస్త్ర

న్నిచ్చి రాక్షసుని బారినుండి అందరిని కాపాడ మని అంతర్థానమైనాడు. రాక్షసునితో సుప్రి యుడు ఘోరయుద్ధంచేసి, అతన్ని చంపి, తన అనుచరులను కాపాడాడు. శివుని ఆదేశాను సారం ఈ 'జ్యోతిర్లింగం' నాగేశుడనే పేరుతో ఖ్యాతిచెందింది. ఇది దారుకావనంలో స్థాపి తమై ఉంది.

రామేశ్వరం

రావణుని సంహారార్థం శ్రీరామచంద్రుడు బయలుదేరాడు. ఆయన సేతుబంధం చేశాడు. యుద్ధానికిపోయేముందు ఒక 'శివలింగాన్ని' రామేశ్వరంలో ప్రతిష్ఠించి పూజించి, రావణుని వధించి సీతను పరిగ్రహించాడు. శ్రీరామ చంద్రునిచే స్థాపింపబడి విఖ్యాతి చెందిన దీ జ్యోతిర్లింగం.

ఘుశ్మేశ్వరుడు

ఇది కడపటి జ్యోతిర్లింగం. దీనికే ఘుశ్మే శ్వరుడు, ఘుసృణేశ్వరుడు, ధృష్ణేశ్వరుడు— అని నామాంతరములు. దౌలతాబాదు సమీ పంలో 12 మైళ్ళ దూరంలో ఉందీ స్థలం. ఇచట ఒక తటాకం ఉంది. ఆ తటాకంపేరు శివాలయం. ఇచట వెలయు ఘుశ్మేశ్వర జ్యోతిర్లింగం మహిమ ఇంతంతనరానిది.

'ఈదృశం చైవ లింగం చ
దృష్ట్వా పాపైః ప్రముచ్యతే,
సుఖం సంవర్ధతే పుంసాం
శుక్ల పక్షే యథా శశీ!'

ఘుశ్మేశ్వరమహాదేవుని దర్శనమాత్రంతో సమస్త పాపాలూ హరిస్తాయి. సుఖములు శుక్లపక్షచంద్రునివలె వృద్ధిచెందుతవి.

ఆదిశంకరభగవత్పాదులు— ఈ ఘుశ్మేశు నిలా స్తుతించారు.

'ఇలాపురే రమ్య విశాల కేస్మిన్
సముల్లసన్తంచ జగద్వరేణ్యమ్
వందే మహోదార తర స్వభావం
ఘుశ్మేశ్వరాఖ్యం శరణం ప్రపద్యే!'

—[ఆంధ్రపత్రికవారి సౌజన్యముతో].

శంకర పరమేశ శాశ్వత సర్వేశ కాలకాలాంతక గరళకంఠ
చంద్రశేఖర భీమ శాంకరీహృదయేశ శర్వ మహాదేవ శరనిభాంగ
ఫాలనేత్ర గిరీశ పంచాక్షరీరూప భవహర పురహర భక్తవరద
గంగాధర సురేశ కంజాక్షసన్నుత భుజగభూషణ దీనపోష సోమ
యనుచుఁ బఠియించువారికి ఘనతమీఱ మోక్షసత్రంబు చేసిన దీక్ష నీదె
భావభవభంగ గౌరిహృత్పద్మభృంగ రాజితశుభాంగ రేపాలరాజలింగ ॥

—కొమఱ్ఱాజు వేంకటశివకవి.

పురాణవాఙ్మయము

శ్రీయుతులు పాటీలు తిమ్మారెడ్డి, ఎం. ఏ.,
బోయనపల్లి రామారావు, బి. ఏ. గారలు

ఇతిహాసపురాణాభ్యాం
వేదం సముపబృంహయేత్ ।
బిభేత్యల్పశ్రుతాద్వేదో
మామయం ప్రహరిష్యతి ॥

"శాస్త్రసమ్యక్శ్రవణములేనివారు వేదములు మమ్ము ప్రహరించుచున్నవని భీతిల్లెదరు. కావున నితిహాసపురాణాదులవలన వేదార్థములను విస్తరింపవలయును" ఇదియే నేడు జరుగుచున్నది. కాని పాశ్చాత్యవిద్వాంసులు 'వేదముల పశువులకాపరులపాటలు' అని పేర్కొనుట యారంభించిరి. వారన్నదే వేదమగు మనవారి కది ఒంటబట్టెను. 'గీతయు తదితరశాస్త్రములును వేదముల కింతటి ప్రాధాన్య మేలయిచ్చునో నే నెఱుగకున్నాను. వేదమంత్రములయందలి దార్శనికవిషయములు భావములు, విజ్ఞానము అంతకంటె నున్నతముగా నుత్తమముగా మహాభారతమందే కలవు' అని యొక పండితమ్మన్యుడు వాకొనెను. ఇట్లు శ్రుతి నాక్షేపించుటకు కారణము నిరుక్తవ్యాకరణాదులాధారముగ మంత్రముల నర్థము చేసికొనటెంచుట. మంత్రములు మననముచేయుటకై చెప్పబడినవను సంగతి మరచిపోవుట. ఆయామంత్రాధిదేవతల నాధారము చేసికొని తత్పదప్రత్యయములందు మనస్సు నేకాగ్రమొనర్చుటచే మంత్రార్థదర్శనము సంభవించును. మంత్రము లర్థవిచారము చేయుకొఱకు కాదు. ఇతిహాసపురాణములం దాయామంత్రార్థములు విస్తరింపబడును. కావుననే మంత్రార్థము నెఱుగగోరినను, ఇతిహాసపురాణాదులం దా మంత్రఋషిని గూర్చి చెప్పిన విషయము లన్నియు నెఱుగవలెను. ఎట్లన వేదములం దింద్రమంత్రములు పెక్కులు గలవు. తదర్థము నెఱుగవలెనన్న పురాణములందు, స్మృతులందు, శాస్త్రములందు ప్రకరణానుసారముగా చెప్పబడిన యింద్రునిచరిత్రమంతయు తెలియవలెను. ఆయామంత్రఋషులు పురాణాదులందు కన్పించినచోట నాయా మంత్రార్థములు విశదీకరింపబడియుండును.

యజ్ఞోపవీతధారులకే వేదాధికారము కలదు. స్త్రీలకు, శూద్రులకు, ద్విజభ్రష్టులకు వేదమం దధికారము లేదు. వేద మీశ్వరీయ జ్ఞానము. సర్వమానవహితకాంక్షియై పరమేశ్వరుడు దానిని ప్రసాదించెను. అట్టిచో మానవజాతియం దొకవర్గమును దానినుండి వెలివేయుట యెట్లు? అట్లు వేదాధికారములేని వారికి వేదవిజ్ఞానము ప్రాప్తించు టెట్లు? స్త్రీశూద్రాదులు మూర్ఖతాభాజనులై అట్లే యుండవలసినదేనా?

విషయ మది కాదు. అధికారిభేదము ననుసరించి తత్త్వము నెఱిగింపవలెను. మననశీలురు, మంత్రద్రష్టలు, ఉచ్చారణాదక్షులగు వారికి పరమాత్మకృపవలన నీ జ్ఞానసూత్రములు లభించెను. ఈ సూత్రములే మంత్రములు. ఈ మంత్రములయందు జ్ఞానము పరోక్షము "పరో

తః వాదో వేదో ఽయమ్'' ఇట్లు సూత్రరూప
మున జ్ఞానము ప్రాప్తించుటకు హేతువు జ్ఞాన
మనంత మగుట. ఆ సూత్రములు కొన్నియే
యైనను తదర్థవిస్తృతి యపారము. జ్ఞానసూత్ర
సమ్యగ్రక్షణము శక్యమయ్యును తదర్థవిస్తార
రక్షణము దుశ్శకమయ్యెను. ఈ స్మరణవిస్మృతి
చక్రమునబడి విస్తృతజ్ఞానము నశింపవచ్చును.
ఇట్టిచో మూలసూత్రములు రక్షితములై
యున్నచో మరల మంత్రద్రష్టలు సంభవించి
యా సూత్రార్థములను విస్తరింపగలరు. జ్ఞాన
బీజము నశింపదు. గీతయందు భగవాను డర్జు
నునితో ''నేనీ జ్ఞానమును సూర్యున కిచ్చితిని.
సూర్యుడు మనువునకు, అత డిక్ష్వాకునకు
నొసగిరి. కొన్నాళ్ళకా జ్ఞాన మిట్లు కాలవశ
మున లుప్త మయ్యెను. ఆ యనాదిజ్ఞానము నే
ఇపుడు నేను నీ కుపదేశించుచుంటిని'' అని
పేర్కొనెను గదా! ఇట్లే ఇతిహాసపురాణము
లను ద్వాపరాంతమున కృష్ణద్వైపాయన
వ్యాసుడు పునస్సంకలనము గావించెను. మనకు
నేడు మహాభారతము, పురాణములు ఈరూప
మున లభించుచున్నవి. కావున జ్ఞానసూత్రముల
నెఱిగి రక్షింపగలవారికి ఈ భగవద్విజ్ఞాన మా
సూత్రములరూపమున లభించినది. ఇట్లు జ్ఞాన
సూత్రరూపములగుమంత్రములయందు మనస్సు
నేకాగ్రము చేయలేనివారికి, మంత్రదర్శనసమ
ర్థులు కానివారికి, సస్వరోచ్చారణ చేతకాని
వారికి, పరోక్షవాదమును గ్రహింపలేనివారికి,
ఈ వేదార్థములు సరళరీతిచే ప్రకటితము
లయ్యెను. ద్విజులకు వైదికజ్ఞానము సంక్రమిం
చినట్లే ఈ యితిహాసపురాణవిజ్ఞానము సృష్ట్యా
దినుండియు వారికి సంక్రమించెను. ఈ రెంటికిని
ఒకటి కేవలసూత్రరూపము, రెండవది భాష్య
రూప మగుట తప్ప మఱేభేదమును లేదు.

''స యథార్ద్రైధాగ్నేరభ్యాహితాత్పృథ
గ్ధూమా వినిశ్చరం త్యేవం వా అరే ఽస్య
మహతో భూతస్య నిశ్వసిత మేత ద్యదృగ్వేదో
యజుర్వేదః సామవేదో ఽథర్వాంగిరస ఇతి
హాసః పురాణం విద్యా ఉపనిషదః
సూత్రా ణ్యనువ్యాఖ్యానాని వ్యాఖ్యానా
న్యస్యై వైతాని నిశ్వసితాని'' (బృహదా
రణ్యకం (2-4-10).

తడసినయింధనములనుండి పొగ యెగయు
నట్లుగా — ఈ ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము,
సామవేదము, అథర్వవేదము, ఇతిహాసము,
పురాణము, విద్య (ధనుర్వేదాదులు), ఉప
నిషత్తు, శ్లోకము, సూత్రము, మంత్రవివరణ,
అర్థాదులన్నియు ఆ మహద్భూతముయొక్క
నిశ్వాసములు'' అని శ్రుతియు పురాణాదిసమస్త
శాస్త్రములను అపౌరుషేయములు, అనాదులు
అని పేర్కొన్నది ఈ యీశ్వరీయ విజ్ఞానమే
బ్రహ్మకు లభించినది.

ఇతిహాసపురాణాని
పంచమం వేద మీశ్వరః।
సర్వేభ్య ఏవ వక్త్రేభ్యః
ససృజే సర్వదర్శనః॥

(భాగ. 3-12-39)

'ఇతిహాసపురాణరూపమగు పంచమవేద
మును సర్వజ్ఞుడగు నా బ్రహ్మ నిజముఖములచే
సృజించెను'.

పురాణం సర్వశాస్త్రాణాం
ప్రథమం బ్రహ్మణా స్మృతం
అనంతరం చ వక్త్రేభ్యో
వేదా అస్య వినిర్గతాః॥

(మత్స్యపురాణం)

'సమస్తశాస్త్రములకు మొట్టమొదట బ్రహ్మ
పురాణముల స్మరణము — ఉపదేశ మొన

ర్చెను. తరువాత నే ముఖములనుండి వేదములు వెల్వారించెను'.

ఈ మత్స్యపురాణవాక్యముచే భగవానుడు మొదట జ్ఞానమును విస్తృతస్పష్టరూపమున ప్రసాదించె ననుట వెల్లడియగుచున్నది. దాని కెల్లరును నధికారులే. అదియే తదనంతరము సూత్రరూపమై ఆ సూత్రములు తద్గ్రహణ ధారణసమర్థులయధీనములోనికి వచ్చెను.

ఇట్లే పురాణములును అనాదులు, ఈశ్వరీయజ్ఞానభండారములు. వేదములవలెనే అవియు పారంపర్యముగ సంక్రమించుటయు, ఒక్క మూలపురాణమే అధికారిభేదముచే శాఖాభేదమున విస్తరిల్లుటయు పురాణములచే విదితమగుచున్నది. వ్యాసభగవానుడు పురాణములను క్రొత్తగా రచింపలేదు. సృష్ట్యాదినుండి వచ్చుచున్న పురాణపరంపర నడుమ అస్తవ్యస్తము కాగా వ్యాసమహర్షి వానిని సువ్యవస్థితములు గావించెను. నేడు మనకు ద్వాపరాంతమున వ్యాసభగవానుడు పునర్నిరూపించిన రూపమున నీ పురాణములు లభించుచున్నవి. ఆ తరువాతకూడ నివి యస్తవ్యస్తములైనవి. వానియందు నేడు బహుళాంశములు లభింపమికిని, ఇన్ని పాఠభేదము లేర్పడుటకును కారణ మిదియే.

వేదఋషులు ఘనజటాదివిధులచే వేదపాఠమును సక్రమముగ నుంచిరి. అందొక్కమాత్రయేని పెంచుటకు తగ్గించుటకు వీలు లేదు. కావున నీ వేదవాణి యపౌరుషేయము. కేవల మంత్రక్రమ మర్థస్మరణసౌకర్యము ననుసరించి మార్చిన దగుటచే నీ క్రమ మపౌరుషేయ మన వీలు లేదు. పురాణములవిషయ మట్లు కాదు. వేదార్థములు అత్యంతవిస్తృత మగుటచే వాని నున్న రూపున ధారణయందుంచుకొనుట దుశ్శక మయ్యెను. కోట్లాదియేండ్లుగా అవి విస్మృతము లయ్యెను. పెక్కుసార్లందు పెక్కు విషయము లజ్ఞాతము లయ్యెను. మాటి మాటికి ఋషులు వానిని మనోనిగ్రహముచే దర్శించి మూలసూత్రములను ప్రకటించిరి. కావుననే కొన్ని వేదమంత్రములకు ప్రాచీన ద్రష్టలు, ద్వితీయఋషులు నేర్పడిరి. ద్వాపరాంతమున వ్యాసభగవాను డీ వేదముల యవ్యవస్థ గమనించి వానిని పునర్వ్యవస్థీకరించెను. తరువాత పదునెన్మిదిపురాణములను మహాభారతమును నిర్మించెను. అందు పెక్కుచోట్ల పూర్వఋషులవాక్యములు యథాతథముగా నిబంధించెను. ఇట్లు పురాణములు వ్యాసకృతములైనను, అందలి పెక్కువర్ణనలు, ఉపదేశములు, సంఘటనలు పూర్వకృతములు.

పురాణములయందు వేదార్థవిస్తృతి :— వేదములందు సమస్తజ్ఞానము సూత్రరూపమున పరోక్షపద్ధతిని వర్ణితమైనది. ఆ జ్ఞానమునే పురాణములు స్పష్టపఱచినవి, విస్తృతము గావించినవి. వానియందు గల భూగోళచరిత్రాంశములు గౌణములు. వ్యాసునిదృష్టి చరిత్రనిర్మాణము కాదు అయన అన్నాడు గదా!

> స్త్రీశూద్రద్విజబంధూనాం
> త్రయీ న శ్రుతిగోచరా।
> కర్మ శ్రేయసి మూఢానాం
> శ్రేయ ఏవం భవే దిహ ॥

(భాగవతం)

'స్త్రీలకు, శూద్రులకు, ఆచారభ్రష్టులగు ద్విజులకు వేదశ్రవణాధికారము లేదు. కర్మ జగమున వారు కల్యాణమార్గ మేదో తెలియని మూఢులై వర్తించుచున్నారు. వీనిచే (పురాణములు, మహాభారతము) వారికి శ్రేయ

ము లభించును' అని. ఇట్లు అనాదియు, అపౌరుషేయమునగు వేదజ్ఞానము తదనధికారులకై మహాభారతపురాణాదిరూపమున లభించినది. అందుచేతనే 'పురాణవ్యాఖ్యా త్రిధా, ఆదిభౌతికీ ఆధిదైవికీ ఆధ్యాత్మికీ చ' యని పేర్కొనబడినది.

పురాణములు త్రివిధవ్యాఖ్యానయుతములు. అనగా పురాణములయందొక్కసారిగా ఆధిభౌతిక, ఆధిదైవిక, ఆధ్యాత్మికవర్ణనలు నడచుచుండును. ఇవి మూడును సత్యములు. ఆధ్యాత్మికనిత్యజగత్తు ననుసరించియే యాధిదైవిక భావజగత్తు వెలయును. దానిచే నాధిభౌతిక స్థూలజగతి వ్యక్తమగును. ఇట్లు జగత్త్రయము సర్వథా పరస్పరానురూపము. కావుననే యొక్కవ్యాఖ్య సత్యమైనను మూడును సత్యములగును. రామాయణమహాభారతములు హృదయమధ్యమున జరుగు దైవాసురభావసంఘర్షరూపకములనియు, అవి భౌతికజగద్ఘటనలు కావనియు పేర్కొనువారు అంతర్జగతియే స్థూలజగద్రూపమున వ్యక్తమగునను సత్యము నెఱుగనివారు. కావున నంతర్జగతియందలి సత్యములు ఐతిహాసికములగుటలో విప్రతిపత్తి లేదు. అంతర్జగతికిని స్థూలజగతికిని వైసాదృశ్యము లేనికతన, స్థూలజగత్తునందలి సత్యసంఘటనలు విడిచి రూపకనిర్మాణముచేయ దలచువాడు ఆ యాంతరికజగతిని చక్కగా వర్ణింప లేక హాస్యాస్పదుడగును.

వేదములందు చరిత్ర కలదు, భూగోళము కలదు, జ్యోతిషము కలదు, మానవసంఘవర్ణనము కలదు. లోకమున సంభవించినది, సంభవించుచున్నది, సంభవింపనున్నది, సర్వము వేదములందు గలదు. ఈ సర్వసంఘటనలు వేదములయందు లేనిచో నవి పరిపూర్ణజ్ఞాననిధులెట్లు కాగలవు? ఈ వేదరేఖాచిత్రములకే పురాణములు రంగు లద్దినవి. వేదములం దపరివర్తనీయమగు నితిహాసము కలదు. పురాణములు కల్పభేదముచే వానియందలి పరివర్తనములను స్పష్టపఱచెను. ఇట్లే భూగోళాదివిషయములును.

ఉదాహరణమునకు వేదములందు దేవాసురసంగ్రామము, శ్రీరామచరిత్ర, శ్రీకృష్ణచరిత్ర, యదుదుష్యంతాదులకథలు వర్ణింపబడినవి. అవి యట విస్తృతములు కావు. ప్రతికల్పమునందును సమానమగు నంశములు మాత్రమందు చెప్పబడినవి. పురాణేతిహాసములందీ కథలు నానావిధముల విస్తరింపబడినవి. ఒకగ్రంథము, ఒకకల్పచరిత్రనో, అంతకన్న నెక్కువగు కల్పములచరిత్రనో వివరించును. ఇట్లు కల్పభేదమున చరిత్ర భేదించును. రామావతారము ప్రతి త్రేతాయుగమునను సంభవించినను చరిత్రయందే కొంచెమైనను భేదమేర్పడకపోదు. దీనినే పురాణాదులు వర్ణించును.

పురాణముల స్వరూపము :—పురాణములు పదునెనిమిది. ఇవి మహాపురాణములు. ఇవి కాక యుపపురాణములు కొన్ని గలవు. కొందఱు మహాపురాణము లన్నవానిని మఱికొంద ఱుపపురాణములనుటయు, ఉపపురాణములను మహాపురాణములనుటయు! కావున ఈ నిర్ణయము కష్టము. భాగవతానుసారముగా ఈ పురాణములను శ్లోకసంఖ్యను క్రింద వివరింతును.

(1) బ్రహ్మపురాణము	శ్లో.	10,000
(2) పద్మపురాణము		55,000
(3) విష్ణుపురాణము	,,	23,000
(4) శివపురాణము		24,000

(5) శ్రీమద్భాగవతము ,, 18,000
(6) నారదపురాణము ,, 25,000
(7) మార్కండేయపురాణము ,, 9.000
(8) అగ్నిపురాణము ,, 15.400
(9) భవిష్యపురాణము ,, 14.500
(10) బ్రహ్మవైవర్తము ,, 18,000
(11) లింగపురాణము ,, 11.000
(12) వారాహపురాణము ,, 24,000
(13) స్కందపురాణము ,, 81.100
(14) వామనపురాణము ,, 10.000
(15) కూర్మపురాణము ,, 17,000
(16) మత్స్యపురాణము ,, 18,000
(17) గరుడపురాణము ,, 19,000
(18) బ్రహ్మాండపురాణము ,, 12,000

ఇట్లీ పురాణములన్నిటి శ్లోకసంఖ్య 4 లక్షల 10 వే లగుచున్నది. కల్పభేదమున మహాపురాణములు మాఱుచో నీ సంఖ్య మాఱవచ్చును. కొన్నిచోట్ల '(1) దేవీభాగవతము, (2) వాయుపురాణము' ఇవి మహాపురాణములుగ పేర్కొనబడినవి. వీనినికూడ మహాపురాణములుగా భావించినచో నిక నుపపురాణముల సంఖ్య యిరువదియే డగును. అవి మహాపురాణముల యనంతరరచన యను భావము సమంజసముకా దేమో. ఇందు కొన్ని మఱికొన్నిటికి ఖిలపురాణములు. (మహాభారతమునకు హరివంశము) కొన్ని వ్యాసునకు పూర్వమే నిర్మితములు. వాని నుద్ధరణపురాణములందురు. ఈ యుపపురాణములు (1) సనత్కుమారము, (2) నారసింహము, (3) బృహన్నారదీయము, (4) శివధర్మోత్తరము, (5) దూర్వాససము, (6) కాపిలము, (7) మానవము, (8) ఔశనసము, (9) వారుణము, (10) ఆదిత్యము, (11) కాళికా, (12) సాంబము, (13) నందికేశ్వరము, (14) సౌరము, (15) పారాశరము, (16) మాహేశ్వరము, (17) వాసిష్ఠము, (18) భార్గవము, (19) ఆది, (20) ముద్గలము, (21) కల్కి, (22) దేవీ, (23) మహాభాగవతము, (24) బృహద్ధర్మోత్తరము, (25) పరానందము, (26) పాశుపతము, (27) హరివంశము. మీాది రెండు పురాణములను మహాపురాణములుగ గణించినపుడు ఆ సంఖ్యకు సరిగా కూర్మ, బ్రహ్మాండ, భాగవతముల నుపపురాణములుగ గణించుట కలదు.

పురాణములం దీ పదిలక్షణము లుండవలెనని నిర్ణయింపబడినది.

(1) సర్గము (సృష్టివిస్తారము).

(2) విసర్గము (విశేషసృష్టి - మానససృష్టి, దేవతావతారకపురుషాది).

(3) స్థానము(సర్వబ్రహ్మాండసన్నివేశము).

(4) పోషణము (జీవధర్మములు, వానిసంఘములు నడచు కట్టుబాటులు).

(5) ఊతి (జీవుల కర్మవాసన, వాని స్వర్గనరకాదిగతులు).

(6) మన్వంతరాధిపతుల చరిత్రములు, వారి వంశక్రమము.

(7) భగవదవతారచరిత్రములు.

(8) నిరోధము (శమదమాది యోగమార్గము).

(9) ముక్తి (జ్ఞానయోగము, దర్శనశాస్త్రములు).

(10) ఆశ్రయము (భగవదాశ్రయము, భక్తిమార్గము).

ఇదికాక

సర్గశ్చ ప్రతిసర్గశ్చ
వంశో మన్వంతరాణి చ।
వంశానుచరితే త్యేకం
పురాణం పంచ లక్షణమ్॥

అని (1) సర్గము, (2) ప్రతిసర్గము, (3) వంశము, (4) మన్వంతరము, (5) వంశానుచరిత మను నైదు లక్షణములు గలది పురాణము. మొత్తమునకు మహాపురాణోపపురాణములు మీాది పదియో, క్రింది యైదో లక్షణములు కలిగి యుండును. వాస్తవమునకు మీాది పదియు క్రింది యైదింటిలో నణగిపోవును. ఈలక్షణము లన్నియు పురాణములందంతట వ్యాపించియుండును గాని యొక్కొక్క స్కంధముననో లేదా యధ్యాయముననో యొక్కొక్క విషయము వర్ణింపబడియుండు నని తలపరాదు. ఈ పది లక్షణములలో సమస్తసృష్టిజ్ఞానము విస్పష్టమగును.

పురాణముల నేటి స్వరూపము :—నారద పురాణమున సర్వపురాణముల విషయసూచిక కలదు. నేడు కల పురాణములలో భవిష్యము మినహాగా సమస్తపురాణముల సూచిక యిందు గలదు. ఈ సూచిక ననుసరించి పురాణముల శ్లోకసంఖ్య చాలవఱకు తక్కువయ గలదు. ఈ సూచికలోని విషయములుకూడ ఆయా పురాణములలో పూర్తిగ లభించుట లేదు. దీనిచే ఆయా పురాణములయందలి పెక్కు భాగములు నేడుపలబ్ధము లగు వానిలో లోపించుట స్పష్ట మగును. క్రింద పదునెనిమిదిపురాణములు సంక్షిప్తముగ పరిచయము చేయబడును.

(1) బ్రహ్మపురాణము : ఈ పురాణము బొంబాయి ప్రతికంటె 'విశ్వకోశము'న నిచ్చిన సూచిక చాల చిన్నది. ఇందు 245 అధ్యాయములు కలవు. కొన్ని పురాణముల ననుసరించి యిందు 13,000 శ్లోకము లుండవలెను. ఇది వైష్ణవము.

(2) పద్మపురాణము : లభించు పద్మపురాణమున (1) సృష్టిఖండము, (2) భూమిఖండము, (3) పాతాళఖండము, (4) ఉత్తరఖండ మని నాల్గుఖండములు కలవు. ఇది గౌడీయము, దాక్షిణాత్యము నని రెండు సంస్కరణము (ఎడిషన్లు) లలో లభించుచున్నది. రెండింటి కథలయందును భేదము కలదు. వీని యధ్యాయములుకూడ సమానములు కావు. నేడు పద్మపురాణమున 48,000 లకు పైగా శ్లోకములు కలవు. స్వర్గఖండము, క్రియాయోగసారము దీని భాగము లందురు. వీనిని కలిపినచో 6 ఖండములు 55,000 శ్లోకము లగును. పద్మపురాణమునుండి తీర్థపర్వమాహాత్మ్యములు పెక్కులు వేర్వేఱు పుస్తకములుగ పెక్కురు ముద్రించియున్నారు.

(3) విష్ణుపురాణము : ఇందు పెక్కు భాగములు లోపించినవి. దీని భాగము లని చెప్పబడు విష్ణుధర్మోత్తరపురాణబ్రహ్మోత్తరఖండములను కలిపినచో శ్లోకసంఖ్య 16,000 అగును. అప్పటికిని 7,000 శ్లోకములు తక్కువగును. బ్రహ్మగుప్తుడు బ్రహ్మోత్తరసిద్ధాంత రచనయందు విష్ణుధర్మోత్తరమునుండి కొన్ని జ్యోతిషవిషయములు గైకొని యుండెను. నేడవి కానరావు. పెక్కు చిన్న చిన్న పుస్తకములు విష్ణుపురాణాంతర్గతము లని వాకొనునవి దానియందు లేవు. ఇవి లుప్తభాగములలోనివేమో.

(4) శివపురాణము : కొందఱు శివపురాణము వాయుపురాణము రెండును నొక్కటియే

యందురు. కాని వాయుపురాణభిన్నమగు శివ పురాణ మొకటి లభించుచున్నది. దీని శ్లోక సంఖ్యకూడ సరిపోవుచున్నది.

(5) శ్రీమద్భాగవతము : ఉపలబ్ధములగు భాగవతప్రతులు శ్రీధరీయటీకను ప్రమాణ ముగా గొని ముద్రింపబడినవి. శ్రీధరునిటీకగల శ్లోకముల సంఖ్య 18,000 కన్న లేదు. 'విజయ ధ్వజ' టీక ననుసరించి యధ్యాయములు శ్లోక ములు దీనికి చేర్చినచో శ్లోకసంఖ్య పరిపూర్తి యగును.

(6) నారదపురాణము : ఉపలబ్ధప్రతియందు 18,110 శ్లోకములు కలవు. తక్కిన 6,890 శ్లోకములు లోపించియుండును. బృహన్నార దీయ ముపపురాణములలోనిది.

(7) మార్కండేయపురాణము : ఇందు 9,000 శ్లోకము లుండ వలయును. కాని ముద్రితప్రతియందు 6,900 మాత్రమే కలవు. తక్కిన సర్వవిషయములు నారదపురాణసూచి యందు లభించును. కొన్ని నారదసూచిక యందు లేనివి.

(8) అగ్నిపురాణము : ఇది విద్యాభండా రము. ఇందలి కౌమారవ్యాకరణము చక్కని సంస్కృతవ్యాకరణము. సాహిత్యాలంకార, వైద్య, జ్యోతిష, దర్శన, ధనుర్వేద, గాంధర్వ వేద, స్థాపత్యకళాదివిద్య లిందు ఉన్నతస్థాయి లో లభించును.

(9) భవిష్యపురాణము : దీనికి నాల్గుచోటు లనుండి ప్రకటింపబడిన నాలుగుప్రతులు కలవు. నారదపురాణమందలి విషయసూచిక ననుస రించి యేప్రతియు సంపూర్ణము కాదు. ఇం దొక ప్రతి నారదపురాణసూచికకు సర్వథా భిన్నము. తక్కిన మూడింటి యాయావిషయ ములు సేకరించినచో నారదసూచికయందలి విషయము లన్నియు వచ్చును. నారదపురా ణము ననుసరించి వాని నన్నిటి నొకక్రమమున కూర్చిన నది భవిష్యపురాణవ్యవస్థరూపము కాగలదు. ఇం దెవరికి తోచినవి వారు రచించి స్వేచ్ఛగా దోపియున్నటుల కాన్పించుచున్నది.

(10) బ్రహ్మవైవర్తము : ఇది నారదపురా ణమువలె సరియైన రూపమున లభించుచున్నది. కాని నారదసావర్ణిసంవాదము, బ్రహ్మవారాహ సంవాదము, బ్రహ్మవివర్తాదిగాథలు దీనియందు కానబడవు.

(11) లింగపురాణము : నవల్‌కిశోర్ ప్రెస్ వారి పుస్తకము నారదసూచికతో సరిపోలు చున్నది. కాని నారదపురాణసూచిక ననుస రించి యిది యగ్నికల్పసంబంధి కావలసియుం డగా ముద్రితపురాణ మీశానకల్పసంబంధి యైనట్లున్నది. హలాయుధుడు తన 'బ్రాహ్మణ సర్వస్వము'న బృహల్లింగపురాణమును పేర్కొ నెను. కాని యిపు డది లభించుట లేదు.

(12) వారాహపురాణము : ఇది యసం పూర్తిగా ముద్రితమైనది. ఇందు కేవలము 218 అధ్యాయములు కలవు. 10,000కు పైగా శ్లోకము లున్నవి. ప్రకాశకులకుగూడ నిది యసంపూర్తిగనే లభించిన దట. ఏషియాటిక్ సొసైటీవారి ప్రతియందును ఇన్ని శ్లోకములే కలవు.

(13) స్కాందపురాణము : ఇందు భారత దేశమందలి సర్వక్షేత్రముల మాహాత్మ్యము లును కలవు. దీని శ్లోకసంఖ్య యపారము. ఇది నేటి సంకలన (ఎడిటింగు) దోషమువలన సంక్ర మించియుండును. పెక్కుభాగములు రెండు మూడుసార్లు ముద్రితములైనవి. వానిని తోల గించినచో శ్లోకసంఖ్య 81,000కు కొంచె మధిక మగును. ఈ గ్రంథము కాలానుగుణ

ముగ పెరుగుచున్నట్లు తోచును. నిన్న మొన్నటి యన్నవరక్షేత్రపు స్థలపురాణము స్కాందములో కన్పింపక పోయినను క్షేత్ర వాసులు, అర్చకులు స్కాందమందలి దందురు. ఇట్లే పెక్కులు చేరియుండును. ఇం దేబదిఖండ ములు కల వన్న శ్రీనాథుడు (1) పంచనాగర ఖండము, (2) కమలాలయఖండము, (3) రేవా ఖండము, (4) ఏకవీరఖండము, (5) మైలార ఖండము, (6) గోదావరీఖండము, (7) కాశీ ఖండ మను నేడు ఖండములనే చూచెను. దీని కవయవంబు లారు సంహితలు. (1) సనత్కు మారసంహిత 55,000, (2) సూతసంహిత 6,000, (3) శాంకరసంహిత 30,000, (4) వైష్ణవసంహిత 5,000, (5) బ్రహ్మసంహిత 3,000, (6) సౌరసంహిత 1,000 శ్లోకములు కలవి. ఇట్టిది లక్షగ్రంథపరిమాణముగలదిగా శ్రీనాథు డభివర్ణించెను.

(14) వామనపురాణము: దీనికి నారద పురాణసూచికతో సరిపోలుప్రతి లభించు చున్నది. శ్లోకసంఖ్య కొంచెము తక్కువ.

(15) కూర్మపురాణము: నారదాదిపురాణ ములం దిందు 17,000 శ్లోకము లున్నట్లు పేర్కొనబడినను ప్రాప్తప్రతియందు దాదాపు 6,000 కంటె లేవు. యామలాదితంత్రభాగము లీ పురాణములోనివే కావచ్చును. ఏలన నవి నారదపురాణసూచికతో అన్వయించుచున్నవి.

(16) మత్స్యపురాణము: ఈ పురాణము నేటికిని ప్రాచీనరూపముననే లభించిన దని యెల్ల పరిశోధకు లంగీకరించుచున్నారు.

(17) గరుడపురాణము: ఇది పూర్తిపుస్త కము లభింపలేదు. ఒక్కఖండము లభించి నది. ఈ పురాణమందలి ప్రేతఖండము సుప్ర సిద్ధము.

(18) బ్రహ్మాండపురాణము: అధ్యాత్మ రామాయణము, లలితోపాఖ్యానము ఈపురా ణములలోని వందురు. వానినికూడ చేర్చినచో శ్లోకసంఖ్య సరిపోవును.

ఈ వివరణముచే పెక్కుపురాణములందు పెక్కుఅంశములు నష్టమైనట్లు విశద మగు చున్నది. ఇక భవిష్యపురాణపు ప్రామాణికతనే సంశయింపవలసివచ్చుచున్నది. స్కాందము సంగతి యడుగ బని లేదు. తక్కిన పురాణ ములు చాలవఱకు నారదపురాణసూచికతో సరిపోలుచున్నవి. కావున వాని ప్రామాణికతను సంశయింప బనిలేదు.

ఈ పురాణములు పద్మపురాణోత్తరఖండ మందు (43 అధ్యా.) సాత్త్విక రాజస తామ సములని విభజింపబడినవి.

వైష్ణవం నారదీయం చ
  తథా భాగవతం స్మృతం
సాత్త్వికాని పురాణాని
  విజ్ఞేయాని శుభాని వై.
బ్రహ్మాండం బ్రహ్మవైవర్తం
  మార్కండేయం తథైవ చ
భవిష్యం వామనం బ్రాహ్మం
  రాజసాని నిబోధత.
మాత్స్యం కౌర్మం తథా లైంగం
  శైవం స్కాందం తథైవ చ
ఆగ్నేయం చ షడేతాని
  తామసాని నిబోధత.

వారాహపాద్మగారుడము లిందు చెప్పబడ లేదు.

(సశేషము)

ఆస్తిక్యం

(మతసంస్థలు, సంప్రదాయాలు)

శ్రీ పున్నావజ్ఝల సీతారామబ్రహ్మంగారు

భగవత్సాంగత్య సాధనకు నిర్దిష్ట నియమావళితో, విధి నిషేధాల వివరాలతో ప్రతిపాదించబడే ఏ విధానము అన్ని కాలాలకు, అన్ని దేశాలకు, అన్ని పరిస్థితులకు, అన్ని అవసరాలకు, అన్ని అంతస్థులలో ఉన్న అందఱు మానవులకు ఉపయోగపడ జాలదు. ప్రత్యేక విధానాలను ప్రతిపాదించే సంస్థల ప్రయోజనం అనివార్యంగా పరిమితమే కాగలదు. ఒకనికే ఒకప్పుడు విశేషంగా ఉపయోగపడగల సంస్థ మఱొకప్పుడు పనికిమాలినది కాగలదు. ఇంకొకప్పుడు హానికరం కాగలదు కూడా.

మానవుల పరస్పర జ్ఞాన వికాసానికి, అనుకూల వాతావరణకు, ప్రబోధ ప్రోత్సాహాలకు, మతసంస్థలు, సంప్రదాయాలు అవసరమే. ఏ ప్రత్యేక విధానాన్ని ఏ సంస్థ ప్రబోధిస్తున్నప్పటికీ అన్ని సంస్థల, సంప్రదాయాల ఆశయం, భావన ఒక్కటే అయి ఉండాలి. అది ఏకేశ్వర ప్రతిపాదనే కావాలి. ఏకేశ్వర సాక్షాత్కార సాధనకు సహాయ పడగల అనేక విధానాలలో తమ సంస్థ ప్రోత్సహించే విధానం కూడా ఒకటి అన్న జ్ఞానం సంస్థ సంస్థాపకులకు, అనుచరులకు, సభ్యులకుఉండాలి. అనేక శిక్షణ కేంద్రాలు, కళాశాలలు, విశ్వ విద్యాలయాలవలె మత సంస్థలు చిత్త సంస్కార శిక్షణ కేంద్రాలుగా పని చెయ్యాలి.

ఏకేశ్వర విశ్వాసం జీవిత దృక్పథంగా వ్యక్తమైనప్పుడు సర్వజనీనం, సర్వతోముఖం, సమన్వయ పూర్వకం, అభ్యుదయదాయకం అయిన ధర్మ మవుతుంది. అట్టి దృక్పథాన్ని, ధర్మాన్ని ప్రవర్తిల్ల జెయ్యడమే ఏకేశ్వర ప్రతిపాదనకు తార్కాణం.

ఒకానొక ప్రత్యేక విధానాన్ని ప్రతిపాదించడం కాక కేవలం అనంతముఖుడయిన ఏకేశ్వరుని ప్రతిపాదించడం, వివిధ విధానాల ప్రాతిపదికల ఏకతకు, వివిధ విధానాల పరస్పర సంపూరక లక్షణాలను, వివిధ విధానాలలోని సంస్థల కాలపరిస్థితుల ప్రభావాలను, వివిధ విధానాలలోని గుణగణాలను, వాటితోపాటు భ్రమప్రమాదజన్యమైన దోషాలను వెల్లడించడం – సర్వజనీనం, సర్వతోముఖం, సమన్వయ పూర్వకం, అభ్యుదయదాయకం అయిన జీవిత ధర్మాన్ని ఎప్పటి కప్పుడు తత్కాల సమస్యల కన్వయిస్తూ ప్రకటించడం – ఈ లక్ష్యంతోకూడా మత సంస్థలను స్థాపించవచ్చు. అట్టి సంస్థలుకూడా ఎక్కువ కాలం వర్ధిల్ల జాలవు.

వ్యవహార జీవితంలో అమృతత్వం నిరంతర పరివర్తనం వల్లనే సంభవం. సంస్థలు అనేక సభ్యుల సంఘటిత కృషివల్లగాని వర్ధిల్లవు.

ఏ విషయం గురించిగాని మనిషికి మనిషికి అభిప్రాయభేదాలు తప్పవు. అధిక సంఖ్యాకుల అభిప్రాయాలు విధిగా సమంజసమైన వనడానికి వీలులేదు. తమకు నచ్చినప్పుడు ఇతరుల నిర్ణయాలను మన్నించడం ధర్మం కానేరదు. ప్రత్యేక సమస్యలను గురించి ధర్మాన్ని నిర్ణయించి ప్రకటించడంకోసం ఉద్దేశింపబడిన సంస్థలో అభిప్రాయభేదాలతో సభ్యులుగా ఉండడంలో అర్థంలేదు. అభిప్రాయ భేదాలతో వేరుపడినవారు తమ సిద్ధాంతాల ప్రచారానికి కొత్తసంస్థలు స్థాపించుకొనడం సహజం. ఆ సంస్థలకుకూడా ఈ గతే పడుతుంది. అందుచేత సంస్థలను కాక వ్యక్తులను నమ్ముకొనడం మేలు. వ్యక్తులలోకూడా ఇతరులను నమ్ముకొనడంకంటె ఎవరికి వారు తమ్ము నమ్ముకొనడం ఉత్తమం.

మతంలో మనిషి పుట్టడం అనేమాటకు అర్థంలేదు. పుట్టుకతో ఎవరికీ ఏ మతమూ ఉండదు. ప్రాజ్ఞత వచ్చిన తరువాత ఎవరి మతాన్ని వారు నిర్ణయించుకొనాలి. ఎదుగు బొదుగు అక్కఱలేని వారు ఒక్కమతాన్ని అనేక జన్మలు అంటిపెట్టుకొని ఉండగలరు. నిరంతరవికాసం పొందగోరే వారు నూతన విధానాలు అనుసరించడం అవసర మవుతుంటుంది. అవిమర్శగా దేనిని నిరాకరించరాదు. గ్రుడ్డిగా దేనిని అనుకరించరాదు. ఆస్తికుడు ఏ సంప్రదాయానికి, సంస్థకు, విధానానికి, పార్టీకి బద్ధుడు కాజాలడు. కాని, అన్ని సంప్రదాయాలు, సంస్థలు, విధానాలు, పార్టీలు అతనివే. పెక్కు పువ్వులలోని మధువును ఆస్వాదించే మధుపంవలె ఆస్తికుడు వివిధ విధానాలలో, పార్టీలలో, ప్రణాళికలలో వ్యక్తమవుతున్న భగవత్సంకల్పాన్ని గ్రహిస్తుండాలి. నీటినుంచి పాలను వేరుచేసే హంసవలె అతడు గుణదోష సమ్మిశ్రమైన వ్యవహార జగత్తునందంతటా గుణం గ్రహిస్తుండాలి. హంసకు గల ఆ లక్షణం సహజధర్మమైన ఆస్తికుడు పరమహంస.

వ్యవహార జీవితంతో నిమిత్తం లేకుండా కేవలం ఆధ్యాత్మిక జిజ్ఞాసకు, సాధనకు కార్యక్రమాన్ని పరిమితం చేస్తూ సంస్థలను నిర్వహించ వచ్చు. అట్టి సంస్థలు కొలదిమంది జిజ్ఞాసువులను మాత్రమే ఆకర్షించగలవు. ఈఆకర్షణ ప్రధానంగా వాటిఅధినేతల వ్యక్తిత్వంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. అధినేతలు మహా పురుషులయితే, వారి అనంతరం సంస్థల ప్రభావం సన్నగిల్లుతుంది. నిత్య జీవిత సమస్యలతో ప్రత్యక్ష సంబంధం లేని సంస్థలందు ప్రజా బాహుళ్యానికి అభిమానం కలగక పోవడం సహజమే. అందుకని కొందఱు తత్వజిజ్ఞాసతోపాటు వైద్య సహాయం, విద్యాప్రచారం, దీనజన సేవ వంటి నిర్వివాద కార్యక్రమాలను సాగిస్తుంటారు. తమ సంస్థలను ప్రజాదర పాత్రం చెయ్యడానికి, సంస్థలకు ప్రజాధనం సేకరించడానికి వారు కృషి చేస్తుంటారు. ప్రజల సహాయం పొందగోరే సంస్థలు ప్రజల ఆచార వ్యవహారాలలో, నమ్మకాలలో గల దోషాలను విమర్శించడానికి – సందేహించడం, వాటిని కొంతవఱకు సమర్థించడం అవసరమవుతుంటుంది. ఇక అవి ఏపాటి ఆధ్యాత్మిక సంస్థలు? అంతేకాదు అట్టి సంస్థలు నిర్వహించే సేవా కార్యక్రమాల యందే ప్రజలకు శ్రద్ధ. తమ సేవా కార్యక్రమాలనుచూపి, తమసంస్థల, సంస్థల స్థాపకుల మహత్త్వమును

ప్రజల మనస్సులలోకి ఎక్కించాలని సంస్థల నిర్వాహకుల ఆరాటం. ఇందుకొఱకు సేవా కార్యక్రమాలను చులుకగా, ఆడంబరంగా సాగిస్తుండాలి. ఏ ముఖ్య ప్రయోజనం కొఱకు తొల్దొల్త సంస్థలు స్థాపించబడతవో అది అప్రధాన మవుతుంది. అనుపానంగాను, ఉపాంగంగాను అనుసరించబడే కార్యకలాపాలు ప్రధాన మవుతవి. ఈ లోపాలతో పాటు మానవ ప్రకృతి దౌర్బల్యం వల్ల మత సంస్థలలో ప్రవేశించే దోషాలకు మేర లేదు.

వార్తలు, విశేషాలు

శ్రీ వివేకానందస్వామి శతతమజయంతిమహోత్సవములు

విజయవాడ

17-1-1963 నాడు విజయవాడ శ్రీరామకృష్ణసమితివారు వేదపారాయణముతో భగవద్గీతవిషయికప్రసంగములతో ప్రత్యేకపూజతో శ్రీవివేకానందశతతమజయంతిమహోత్సవమును జరిపినారు. తే 20 దినాడు భజనలు, భగవద్గీతలో పిల్లలపోటీలు, దరిద్రనారాయణసంతర్పణ జరిగినవి. నాడు సమావేశమైన మహాసభలో పురప్రముఖులు పెక్కండ్రు స్వామిజీ జీవితోపదేశములను గూర్చి ఉపన్యసించినారు.

రామకృష్ణఅద్వైతఆశ్రమము - వారణాసి

స్వామిజీ శతతమజయంతిమహోత్సవసప్తాహకార్యక్రమము వారణాసి రామకృష్ణఅద్వైతాశ్రమములో 17-1-1963 గురువారము నాడు వేగుజామున మంగళారాత్రికముతో ప్రారంభమైనది. పూజా భజనల కనంతరము స్వామిజీ జీవితోపదేశములనుగూర్చి శ్రీ అజ్ఞానందస్వామియు ఆచార్య సత్యాంశుముఖర్జీయు మహోపన్యాసములు కావించిరి. మొదట ఆశ్రమాధిపతులైన శ్రీ అపూర్వానందస్వాములు రామకృష్ణమఠమిషనుల సర్వాధ్యక్షులైన శ్రీమన్మాధవానందస్వాముల సందేశమును చదివి వినిపించిరి.

సాయంకాలము ఆచార్య ప్రశాంతకుమార ఘోష్‌గారు స్వామిజీ జీవితసందేశములను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. హారతిభజనలకనంతరము అర్ధరాత్రమువఱకు చెల్లిన కాళీపూజతో నాటి కార్యక్రమము ముగిసినది. గుడిప్రాంగణము పుష్పములతో చక్కగా అలంకరింపబడినది.

అలంకృతమైన స్వామీజీచిత్రము వేదికపై ప్రముఖస్థానమున నెలకొల్పబడినది. జనవరి 18-వ తేదీనాడును తర్వాతి మూడుదినములును నిత్యకార్యక్రమము ఉపనిషత్పారాయణముతో ప్రారంభమైనది. తే 18 దినాటి మధ్యాహ్నానంతరము వారణాసి హిందూవిశ్వకళాపరిషత్తుకుచేరిన డాక్టరు సిద్ధేశ్వరభట్టాచార్య శ్రీవివేకానందస్వాముల జీవితోపదేశములలో కననగుచున్న కర్మజ్ఞానముల సమన్వయమును సరళమనోహరముగ నుపన్యసించిరి. సాయంకాలము కొంతసేపు ప్రాచీన - గాత్ర - జంత్ర సంగీతకచేరీలు జరిగినవి.

తే 19 దినాటి మధ్యాహ్నానంతరము భాగవతమునుగూర్చి శ్రీ శివకృష్ణానందస్వాములును మహాభారతోద్యోగపర్వమునుగూర్చి ఆచార్య త్రిపురారిచక్రవర్తి(కల్కత్తా)యు, రామచరితమానసమునుగూర్చి లక్నోవారగు శ్రీరాంజీ బ్రహ్మచారిజీగారును ఉపన్యసించిరి. రామచరిత మానస మహాభారతోద్యోగపర్వముల గూర్చిన మలి యుపన్యాసములు ఆ యిరువురి చేతనే జనవరి 21 వ తేదీనాటి సాయంకాలము కావింపబడినవి.

జనవరి 20 వ తేదీనాడు వేయిమంది దరిద్ర నారాయణులకు సమృద్ధిగా అన్నసంతర్పణ జరిగినది. ఆనాడే సాయంకాలము 4 గంటలకు పౌరమహాజనసభ సమావేశమైనది. న్యాయమూర్తులును, వారణాసి హిందూవిశ్వవిద్యాలయ వైస్ ఛాన్సలరును అగు ఎన్. హెచ్. భగవతిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వరుసగా ఆచార్య ప్రశాంతకుమారఘోష్, ఆచార్య ఆర్. కె. త్రిపాఠీ, ఆచార్య త్రిపురారిచక్రవర్తి అనువారలు ఆంగ్ల హిందీ వంగభాషలలో శ్రీ వివేకానందుల జీవితోపదేశములనుగుఱించి ఉపన్యసించిరి.

ఐదవనాడు, జనవరి తే 21 ది మధ్యాహ్నానంతరపు ముఖ్యకార్యక్రమము శ్రీ భాస్వరానందస్వాముల ఉపన్యాసము. ప్రాంతీయవిద్వాంసుల వాద్యసంగీతముతో నాటి కార్యక్రమము ముగిసినది.

ఆరవ, ఏడవదినములలో (జనవరి 22, 23 తేదులు) సర్వమతమహాసభ సమావేశమైనది. సిక్కుమతము, దివ్యజ్ఞానమతము, క్రైస్తవమతము, జోరోస్ట్రియమతము, జైనమతము, బౌద్ధమతము, మహమ్మదీయమతము—అనెడి ఈ మతముల ప్రతినిధులు, తమతమ మతములనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. శ్రీ శ్రీధరానంద స్వాములు ప్రాక్పశ్చిమఖండములపై శ్రీరామకృష్ణ-వివేకానందుల జీవితోపదేశాల ప్రభావమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. శ్రీరామకృష్ణుడు బోధించిన అన్ని మతాలనిజమును అన్నిమతాల ఏకతయు నాటి అందఱిఉపన్యాసాలలో ప్రస్ఫుటముగ గోచరించుచుండినది. ఆ రెండుదినములలో ఉపన్యాసాల కనంతరము జంత్రగాత్ర సంగీతకార్యక్రమము లుండినవి. తుదిదినము శ్రీ గౌరీశ్వరానందస్వాములు శ్రీమద్భాగవతమునుగూర్చి పాండిత్యోజ్జ్వలమైన ఉపన్యాసము గావించిరి. మహారాష్ట్రపండితులు కొందఱు మహావిష్ణుయజ్ఞమును చేసిరి. హిందీలో ప్రచురింపబడిన శ్రీ వివేకానందుల జీవితసంక్షేపమును తక్కిన చిన్నగ్రంథములును సభలో సమావిష్టుల కెల్ల పంచిపెట్టబడినవి.

మునిసిపల్ ఎలిమెంటరి టీచర్స్ యూనియన్, కడప

వివేకానంద శతజయంతి ఉత్సవము 29-1-1963 న మునిసిపల్ ఎలిమెంటరీ టీచర్స్ యూనియన్ ఆధ్వర్యాన నాగరాజుపేట స్కూలులో జరిగెను. సభకు శ్రీ కె. శామ్యుయల్, బి. ఏ., బి. ఎల్., మునిసిపల్ కమీషనర్ గారు అధ్యక్షతవహించిరి. నాగరాజుపేట స్కూలు హెడ్మాస్టరు శ్రీ ఎ. రామస్వామి గారు చిత్రించిన రంగురంగుల వివేకానందుని చిత్రపటము ఆవిష్కరింపబడెను. సరస్వతీపుత్ర శ్రీమాన్ పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులవారు ఉపన్యసించుచు హిందూమతవిశిష్టత, సర్వమత సమ్మేళనము, భారతజాతియొక్క సమైక్యభావమును, సంస్కృతినిగూర్చి విదేశాలలో చాటి చెప్పిన మహామహునిగూర్చి వీనులవిందుగా ఉపన్యసించిరి. ఉపాధ్యాయ ఎడిటర్ శ్రీ విజయరామరాజుగారు వివేకానందుని ఔన్నత్యము ప్రతిభారతీయుడు సాధించుటకు యత్నింపవలెననియు, భారతీయసంస్కృతి దేశదేశములందు చిరస్థాయిగా నిల్పుటకు ప్రతిభారతీయుడు శ్రీవివేకానందుని బోధనలను అలవఱచుకొనవలెననియు ఉద్బోధించిరి. అనంతరము మునిసిపల్ కమీషనరు శ్రీ కె. శామ్యుయల్ గారు దివ్యపురుషుని బోధనలు ప్రపంచ మంతటిని ఆకర్షించినవనియు, ప్రతిభారతీయుడును ఇందుకు గర్వింపవలెననియు నుడివిరి. యూనియన్ అధ్యక్షులు శ్రీ కె. టి. కృష్ణమాచారిగారు, సభా కార్యక్రమము నడపుచు ఇట్టి మహామహుల సంస్కరణ ఉపాధ్యాయవృత్తికి ఎంతో సహకారి యనిరి.

ఉపన్యాసానంతరము కుమారి పి. బి. మీనాక్షి, కుమారి సుమేధాగారల నృత్యము ఆకర్షకముగా నుండెను. కుమారి వి. పద్మాసని, తంగమణిగార్ల గాత్రసంగీతము సభ్యులకు హాయి గొల్పెను. శ్రీ యం. పార్థసారథిగారి వైయొలిన్ వాద్యము సభికులను ముగ్ధుల నొనరించెను. హార్మోనియం, శ్రీ డి. సుబ్బరాయుడు; తబలా, శ్రీ మంచాల సుబ్బయ్యగారు సంగీతకార్యక్రమములో పాల్గొనిరి. తదుపరి మంగళూరు వాస్తవ్యులు శ్రీ విఠల్ రావుగారిచే "మ్యాజిక్ పనులు" చేయబడెను. చిత్రకారుడు శ్రీ ఎ. రామస్వామిగారి చిత్రకళానైపుణ్యము పొగడుచు వారిని గౌరవించిరి. అధ్యక్షులు శ్రీ కె. టి. కృష్ణమాచార్యులవారి అభినందనలతో జాతీయ గీతాలాపనతో సభ జయప్రదమయ్యెను.

మద్రాసు - మైలాపూరు - శ్రీరామకృష్ణమఠమున ఏప్రిలు, మే నెలలలోని విశేషదినాలు

28-4-1963 ఆదివారము శ్రీశంకర-రామానుజజయంతి.

8-5-1963 బుధవారము శ్రీబుద్ధజయంతి.

12-5-1963 ఆదివారము బుద్ధజయంతి పౌరసభ.

గ్రంథపరిచయం

[సమీక్షకు గ్రంథాలు పంపేవారు రెండేసి ప్రతులు పంపవలె అని మనవి]

పాగల్‌హరనాథ్ (లేక) శ్రీహరనాథుని అపూర్వపత్రావళి

అనువాదము : నే. మోహనకృష్ణ; ప్రకాశకులు : నే. మోహనకృష్ణ, హరనాథశ్రీమందిరము, సోనాముఖిపోస్టు, బంకూరాజిల్లా, పశ్చిమబెంగాలు; మూల్యము : రు 1-00.

పారమార్థికచింతనుండి వైదొలగి, పదార్థచింతనలో కాలమును శక్తిని వృథాచేయు నేటి మానవకోటిని మేల్కొలిపి భగవద్భక్తిప్రేమలు గరపి, భగవద్ధ్యానాభిముఖులనుగా జేయు మహామహులలో నొకరు శ్రీఠాకూరుహరనాథబంధోపాధ్యాయులు. ఈయన 'సాక్షాత్తు శ్రీకృష్ణుని గౌరాంగానంతరపు అవతారము'. మానవులకు ప్రేమపూర్వకమధురభక్తిని చవిచూపి నేర్ప నవతరించిన వైకుంఠాధిపతి యని నమ్ముట హరనాథమతము. క్రైస్తవమతమునకు బైబిలు, మహమ్మదీయమతమునకు ఖొరాన్, ప్రాచీనహిందూమతమునకు వేదోపనిషత్ భగవద్గీతాభాగవతములు ఎట్లో, అట్లే యీ హరనాథమతమునకు ఆయన తన భక్తులకు వ్రాసిన పత్రావళి ఉద్గ్రంథ మగును. ఆయాగ్రంథములలోని 'సకలాధ్యాత్మికమతరహస్యములకు' ఇది గొప్పవ్యాఖ్యానము లగును. ప్రభుప్రేమతోను, ప్రభుసామ్రాజ్యమగు ప్రకృతియందలి ప్రేమతోను ఇవి తొణికిసలాడుచుండును. ఈ లేఖలద్వారా ప్రభువు అజ్ఞానాంధకారబంధురమగు మానవహృదయములలో అనంతజ్యోతిని, ప్రేమజ్యోతిని వెలిగించినాడు.

'పాగల్‌హరనాథ్' అను పేర శ్రీ అటల్ బిహారినాంది అను బెంగాలీభక్తుడు ప్రభులేఖలను అనేకములను ఏర్చి కూర్చి పుస్తకముగా ప్రచురించినాడు. అట్లే 'హరనాథునిసందేశము' (మెసేజ్ ఆఫ్ హరనాథ్) అనుపేర బొంబాయివాస్తవ్యురాలు ఈ హరగోపాలునికి యశోదయై వెలయు 'విమలామా' కొన్ని జాబులను ఇంగ్లీషులో ప్రచురించినది. పైగ్రంథములలో లేనట్టివి, మున్నెప్పుడు కననట్టివి, కొన్ని అపూర్వలేఖలకు ఇది ఆంధ్రానువాదము.

అనేకసంవత్సరములుగా సోనాముఖిలోని శ్రీప్రభుమందిరమున అంతేవాసియై ఉండుచు, ప్రభువుతో ప్రత్యక్షసన్నిహితసంబంధములు కల్గిన ప్రభునాంతరంగికభక్తులను కలిసికొని వారినుండి యీ 'అపూర్వలేఖ'లను సంపాదించి, అనువదించి, ముముక్షుపాఠకులకు అందించిన అనువాదకుడు శ్రీ నే. మోహనకృష్ణ, హరనాథభక్తప్రపన్నుల కృతజ్ఞతకు అవశ్యము పాత్రుడు. ఇట్టి హరనాథ 'దివ్యభారతి' గ్రంథములను పెక్కింటిని భక్తలోకమున కందించుటకు ఈ అనువాదకునికి ప్రభువు చిరాయురారోగ్యప్రేమైశ్వర్యములను ప్రసాదించును గాక.

—'హరనాథభక్తపరమాణువు'.

OUR ENGLISH PUBLICATIONS

	Price. Rs.	nP.
Sri Ramakrishna the Great Master (2nd Edn.) (Calico)	25	00
„ „ (Morocco)	35	00
The Gospel of Sri Ramakrishna (3rd Edn.) (Calico)	20	00
„ „ (Morocco)	30	00
Ramakrishna: Prophet of New India	10	00
Sri Ramakrishna ..	1	50
Sayings of Sri Ramakrishna (9th Edn.)	5	00
Ramakrishna Upanishad (2nd Edn.)	1	00
Tales and Parables of Sri Ramakrishna (2nd Edn.)	2	50
The Ramakrishna Mission its ideals and activities ..	0	50
Sri Ramakrishna and His Mission (2nd Edn.)	0	62
The Master and the Disciple ..	2	00
Sri Ramakrishna and Sarada Devi	2	50
Holy Mother Sri Sarada Devi (Gambhiranandaji) (Ordinary)	7	00
„ „ (Calico)	9	00
Sri Sarada Devi the Holy Mother (Tapasyanandaji) (Ordinary)	6	50
„ „ (Calico)	8	00
Inspired Talks (Swami Viveka-nanda) (8th Edn.) (Board)	2	00
„ „ (Calico)	3	00
Hinduism (4th Edn.) ..	1	00
Education (6th Edn.) ..	1	00
The Eternal Companion (3rd Edn.) (Ordinary)	2	25
„ „ (Calico)	3	25
For Thinkers on Education (Swami Ramakrishnananda)	3	00
The Story of a Dedicated Life (Life of Swami Ramakrishnananda)	3	00
The Message of Eternal Wisdom (Swami Ramakrishnananda)	3	00
God and Divine Incarnations (Swami Ramakrishnananda)	2	25
The Ancient Quest (Swami Ramakrishnananda)	1	50
Sri Krishna, The Pastoral and King-maker) (Swami Ramakrishna-nanda) (5th Edn.) ..	1	25
Life of Sri Ramanuja (Board) ..	4	00
„ „ (Cloth) ..	5	00
Isavasya Upanishad (7th Edn.) ..	0	75
Kena Upanishad (6th Edn.) ..	0	75
Katha Upanishad (8th Edn.) ..	1	50
Adventures in Religious Life (2nd Edn.) (Board)	4	00
(Cloth)	5	00

	Price. Rs.	nP.
Prasna Upanishad (5th Edn.) ..	1	00
Mundaka Upanishad (6th Edn.) ..	1	00
Mandukya Upanishad (7th Edn.) ..	0	75
Taittiriya Upanishad (4th Edn.) ..	2	00
Aitareya Upanishad (3rd Edn.) ..	1	00
Svetasvatara Upanishad (3rd Edn.)	1	50
Chandogya Upanishad ..	8	00
Brihadaranyaka Upanishad (2nd Edn.)	7	50
Mahanarayanopanishad ..	5	00
Srimad-Bhagavad-Gita (Swami Vireswarananda, with Sridhara's Gloss) ..	7	00
Bhagavad-Gita: the Song of God (4th Edn.)	2	75
Upadeshasahasri ..	3	50
Atmabodha ..	4	00
Yatindramatadipika ..	5	00
Srimad Bhagavatam: The Wisdom of God ..	3	50
Stotraratna (2nd Edn.) ..	0	75
Divine Life (4th Edn.) ..	3	00
Universal Prayers (5th Edn.) ..	2	25
Prince of Ayodhya (Ordinary)	3	00
„ „ (Calico)	4	50
Vedic Religion and Philosophy (4th Edn.)	2	50
Narada Bhakti Sutras (3rd Edn.) ..	3	00
Vakyavritti & Atmajnanopadesha-vidhi (2nd Edn.) ..	1	00
Devi-Mahatmyam (Chandi) (2nd Edn.)	2	00
Saint Durga Charan Nag (3rd Edn.)	2	25
Thus Spake Sri Ramakrishna (7th Edn.)	0	40
Thus Spake Holy Mother (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake Vivekananda (8th Edn.)	0	40
Thus Spake The Buddha (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake Sri Krishna (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake The Christ (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake Prophet Muhammad ..	0	40
Thus Spake Guru Nanak ..	0	40
Worship of Sri Ramakrishna ..	1	00
A Man of God (Ordinary)	3	00
„ „ (Calico)	4	00
Buddha and Our Heritage ..	0	40
Path to Perfection ..	0	40
Consolations ..	0	31
Women of India ..	0	25
Spiritual Life ..	0	06
Path Beyond Sorrow ..	0	06

Please ask for the Detailed Catalogues of our Tamil and Telugu Books

SRI RAMAKRISHNA MATH, *Publication Dept.*, MYLAPORE, MADRAS-4

ఎక్కువగా పండించండి
ఎక్కువగా పొదుపు చేయండి
ఎక్కువగా పనిచేయండి

సంపాదకులు : శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామి, శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము,
శ్రీ. కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటర్ ప్రెస్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (మద్రాసు - 18)న ముద్రింపబడి,
శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది.